

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku

Na osnovu člana 43 stav 3 tačka 4 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17), člana 16 stav 1 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", br. 41/16 i 61/16) i člana 12 stav 1 tačka 2 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list CG", broj 36/17), u postupku po Zahtjevu DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica, za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad za 2018. godinu, Odbor Agencije, na sjednici održanoj 29. novembra 2018. godine, donio je

O D L U K U

o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za 2019. godinu

1. **Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, za 2019. godinu:**
  - 1) Utvrđuje se **ukupni regulatorno dozvoljeni prihod** u iznosu od **700.718,83 €**, koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja u iznosu od 681.947,21 €, troškove amortizacije u iznosu od 6.491,80 € i razumnu dobit od obavljanja energetske djelatnosti u iznosu od 12.279,82 €.
  - 2) Utvrđuju se **korekcije iz prethodnog perioda** u ukupnom iznosu od **52.847,58 €**, u korist kupaca.
  - 3) Utvrđuje se **regulatorno dozvoljeni prihod koji se transponuje u naknadu za rad operatora tržišta** u iznosu od **647.871,25 €**, na osnovu ukupno utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda u iznosu od 700.718,83 €, umanjenog za utvrđene korekcije iz prethodnog perioda u ukupnom iznosu od 52.847,58 €.
  - 4) Utvrđuje se **naknada za rad Operatora tržišta** u iznosu od **0,0175 €/kWh**, na osnovu regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u naknadu za rad operatora tržišta u iznosu od 647.871,25 €, ukupne planirane neto potrošnje električne energije kupaca priključenih na prenosni i distributivni sistem od 3.235.000 MWh i izvoza električne energije od 473.000 MWh.
2. Naknadu iz tačke 1 podtačka 4 ovog dispozitiva plaćaju kupci priključeni na prenosni i kupci priključeni na distributivni sistem, kupci priključeni na zatvoreni distributivni sistem i izvoznici električne energije.
3. Naknadu iz tačke 1 podtačka 4 ovog dispozitiva naplaćuju snabdjevači i operatori zatvorenog distributivnog sistema od kupaca koje snabdijevaju i uplaćuju Operatoru tržišta.
4. Naknadu iz tačke 1 podtačka 4 ovog dispozitiva plaćaju Operatoru tržišta kupci priključeni na prenosni sistem i kupci samosnabdjevači.
5. Ova odluka objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Regulatorne agencije za energetiku.

O b r a z l o ž e n j e

Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17), (u daljem tekstu: Zakon), članom 43 stav 3, propisano je da Regulatorna agencija za energetiku u postupku po zahtjevu energetske subjekta utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije, za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije i za rad operatora tržišta.

Članom 59 stav 1 Zakona propisano je da se zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije podnosi na način i po postupku utvrđenom metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije najkasnije četiri mjeseca prije isteka važenja odluke o utvrđivanju naknade. U skladu sa navedenim članom i članom 11 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", br. 41/16 i 61/16) (u daljem tekstu: Metodologija), COTEE je podnio Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad za 2019. godinu (u daljem tekstu: Zahtjev), broj R-20/4 od 20.07.2019. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-1. Uz Zahtjev je dostavljena sljedeća dokumentacija: detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu, Obrazac "O", Program rada i finansijski plan za 2019. godinu, tabelarni prikaz odobrenih i ostvarenih troškova poslovanja za 2017. godinu, spisak osnovnih sredstava, obračun amortizacije za period 01.01.2017. do 31.12.2017. godina i zaključni list glavne knjige (period 01.01.2017-31.12.2017.godina).

Metodologijom, članom 13 stav 1, propisano je da Agencija na internet stranici objavljuje Zahtjev sa dokumentacijom, dok je stavom 2 propisano da mišljenja i primjedbe na Zahtjev mogu dostaviti zainteresovana lica u roku od osam dana od dana njegovog objavljivanja. Agencija je, poštujući navedene odredbe, objavila Zahtjev sa dokumentacijom na svojoj internet stranici. U ostavljenom roku nijesu dostavljena mišljenja i primjedbe na objavljeni Zahtjev.

Nakon pregleda Zahtjeva i prateće dokumentacije, Agencija je utvrdila da je dostavljena dokumentacija propisana članom 11 stav 3 Metodologije, ali da ista sadrži određene nedostatke koje je potrebno otkloniti. Shodno tome, Agencija je dana 03.08.2018. godine, dopisom broj 18/2951-2, obavijestila subjekta o nedostacima u Zahtjevu, sa upozorenjem da je nedostatke dužan otkloniti u roku od deset dana od dana prijema dopisa, u skladu sa članom 13 stav 4 Metodologije.

Navedenim dopisom od subjekta je traženo da dostavi: potpisani i pečatirani dokument "Detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu"; popunjen Dodatak "O3 – Bilans stanja", podacima za 2019. godinu; Odluku Odbora COTEE o usvajanju Programa rada i finansijskog plana; obrazloženje povećanja broja zaposlenih sa 20 na 21; podatke o bruto iznosu koji je isplaćen po osnovu Odluke o rasporedu radnog vremena, odmoru u toku rada i sedmičnom odmoru, broj PP-9 od 23.02.2017. godine, za svakog zaposlenog na pozicijama savjetnik za izradu kratkoročnih voznih redova, savjetnik za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju, savjetnik za aplikativni softver i savjetnik za sistemsko održavanje hardvera, po mjesecima u 2017. godini; pojašnjenje predloženog iznosa od 535.486,67 € koji se odnosi na troškove zarada i drugih ličnih primanja; analitički prikaz i obrazloženje svake stavke planiranog iznosa od 35.986,35 € koji se odnosi na sredstva za službena putovanja, troškove naknada za rad u komisijama, radnim grupama, jubilarne naknade i ostale lične rashode za zaposlene u skladu sa Kolektivnim ugovorom i Zakonom o radu; podatke o ostvarenoj prosječnoj bruto zaradi zaposlenih u COTEE po mjesecima

2019. godine uz projekciju istih po mjesecima do kraja 2019. godine; ugovor za kancelarijski materijal za čiju nabavku je planirano 3.065,66€ i obrazloženja planiranog povećanja ovih troškova za narednu godinu u odnosu na utvrđene i ostvarene iznose u prethodnom periodu; podatke o ostvarenju troškova usluga tekućeg održavanja u 2019. godini i obrazloženje planiranog iznosa ovih troškova; ugovore o zakupu poslovnih prostora; obrazloženje planiranog iznosa za konsultantske provizije i troškove, odnosno pojašnjenja za koje poslove se planira angažovanje konsultanata; ugovor o pružanju usluga higijenskog održavanja; ugovora sa AD "Pošta Crne Gore" i DOO "Uniqa osiguranje", ponude i obrazloženja zahtijevanog iznosa dopunskog osiguranja; ugovora koji se odnose na troškove usluga telekomunikacija; pojašnjenje svrhe članstva u EUROPEX i koristi koje se očekuju od njega; usklađene podatke o zahtijevanim ostalim troškovima poslovanja od 44.730 €, koji se ne poklapaju sa prikazanom analitikom koja iznosi 44.713,32 €; analitički prikaz ostvarenja ostalih troškova poslovanja po mjesecima 2019. godine; analitički prikaz ostvarenih troškova poslovanja u regulatornim godinama - 01.08.2014-31.07.2015. 2016. i 2017. godina; obračun amortizacije za 2019. godinu i pojašnjenje zahtijevanih troškova amortizacije; podatke o ostvarenim troškovima poslovanja u 2017. godini uz obrazloženje razloga odstupanja za kategorije troškova koje su ostvarene u iznosu većem od utvrđenog, podatke o ostvarenim drugim prihodima, prihodima po osnovu naknade za rad Operatora tržišta u 2017. godini, uz prateću dokumentaciju i analitičke kartice.

COTEE je dostavio dopis, broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godine, u čijem prilogu je navedeno da nije moguće dostaviti projekciju bilansa stanja za 2019. godinu jer nije moguće predvidjeti veličinu i strukturu sredstava i izvora tih sredstava. Uz navedeni dopis dostavljena je sljedeća dokumentacija: potpisan i pečatiran "Detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu", Prilog 1-Traženi podaci i obrazloženja, Ugovor o javnoj nabavci, broj JN-11-2/18 od 15.06.2018. godine, zaključen između COTEE i "Ljetopis" DOO Podgorica, Ugovor o javnoj nabavci, broj JN-8-12/18 od 20.07.2018. godina, zaključen između COTEE i "Holding One" DOO Podgorica, Ugovor o zakupu, broj JN-2-5/18 od 26.01.2018. godine, zaključen između COTEE i zakupodavaca, Ugovor o djelu, broj PP-53/17 od 29.11.2017. godine, zaključen između Izvršnog direktora COTEE i Tanje Đinović, Ugovor o nabavci male vrijednosti – poštanske usluge, broj JN-7-2/18 od 28.05.2018. godine, zaključen između COTEE i "Pošta Crne Gore" AD Podgorica, Ugovor o kolektivnom osiguranju zaposlenih COTEE u 2018. godini, broj JN-34/17 od 28.12.2017. godine, zaključen između COTEE i "Uniqa osiguranje" AD Podgorica, ponuda za dobrovoljno zdravstveno osiguranje od 22.06.2018. godine od "Uniqa osiguranje" AD Podgorica, Ugovor o nabavci male vrijednosti – usluge provajdera, broj 26-4/17 od 22.11.2017. godine, zaključen između COTEE i "Telenor" DOO Podgorica, obračun amortizacije za period od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine, analitičke kartice (za period 01.01.2018-13.08.2018. godina konto broj 5320 – troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava, za period 01.01.2017-31.12.2017. godina: konto broj 610221 – prihodi RDP, konto broj 60301 – prihodi RDP ino partneri, konto broj 6403 – prihodi od donacija, konto broj 6629 – drugi prihodi od kamata, konto broj 6790 – ostali prihodi po osnovu povraćaja poreza).

Agencija je dopisom broj 18/2951-4 od 06.09.2018. godine tražila od COTEE da dostavi: obračun troškova naknade za rad članova Odbora direktora (bruto) urađen na osnovu projekcije prosječne mjesečne neto zarade zaposlenih za 2018. godinu, analitičke kartice troškova poslovanja za 2017. godinu, detaljno obrazloženje predloženog iznosa konsultantskih provizija i troškova, odnosno pojašnjenje za koje poslove i za izradu kojih akata je neophodno angažovanje konsultanata u 2019. godini, akt COTEE ili resornog ministarstva kojim su planirane mjere optimizacije u

skladu sa Planom optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020, koji je donijela Vlada, a koji se odnosi i na privredna društva koja su u većinskom vlasništvu države.

COTEE je u dopisu broj 18/2951-5 od 12.09.2018. godine prikazao: obračun troškova naknade za rad članova Odbora direktora (bruto) urađen na osnovu projekcije prosječne mjesečne neto zarade zaposlenih za 2018. godinu, obrazloženje predloženog iznosa konsultantskih provizija i troškova, pojašnjenje aktivnosti koje su u toku u skladu sa Planom optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020. Uz navedeni dopis dostavljene su analitičke kartice troškova poslovanja za period 01.01.2017-31.12.2017. godina (konto broj 5564 – troškovi doprinosa privrednim komorama, konto broj 5569 – drugi troškovi doprinosa, konto broj 5541 – prirez na porez, konto broj 5552 – prirez na porez, konto broj 5260 – troškovi naknada članovima Upravnog odbora, konto broj 5292 – naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu, konto broj 5297 – putni nalog - troškovi, konto broj 5210 – troškovi poreza na zarade i naknade zarada, konto broj 5563 – troškovi udruženih sredst. za solidarnu, konto broj 5296 – isplate za 8. mart, Novu godinu i sl. konto broj 5299 – ostale nak. troškova zaposlenima, poslod. konto broj 5200 – troškovi neto zarada, konto broj 5121 – troškovi kancelarijskog materijala, konto broj 5122 – troškovi rezervnih djelova, konto broj 5123 – troškovi alata i inventara, konto broj 5129 – drugi troškovi režijskog materijala, konto broj 5102 – nabavka ostalog materijala (režijskog), konto broj 5120 – troškovi materijala za održavanje higijene, konto broj 5124 – troškovi ostalog materijala, konto broj 5111 – troškovi pomoćnog materijala, konto broj 5320 – troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava, konto broj 5329 – drugi troškovi usluga održavanja, konto broj 5334 – troškovi zakupa poslovnog prostora, konto broj 5509 – troškovi drugih neproizvodnih usluga, konto broj 5220 – troškovi naknada po ugovoru o djelu, konto broj 5509 – troškovi drugih neproizvodnih usluga, konto broj 5591 – troškovi oglasa, konto broj 5504 – troškovi savjetovanja i dr. intelektualnih usluga, konto broj 5220 – troškovi naknada po ugovoru o djelu, konto broj 5502 – troškovi usluga čišćenja, konto broj 5506 – troškovi komunalnih usluga, konto broj 5391 – troškovi komunalnih usluga, konto broj 5319 – drugi troškovi transportnih usluga, konto broj 5530 – troškovi platnog prometa u zemlji, konto broj 5523 – troškovi premija osiguranja, konto broj 5524 – troškovi osiguranja zaposlenih u toku r. konto broj 5312 – troškovi PTT usluga u zemlji, konto broj 5554 – troškovi taksa (admin.sudske repub.), konto broj 5592 – troškovi taksi sudski administrativni, konto broj 2490 – novčana sred.cije je koris.ograniceno, konto broj 5130 – troškovi električne energije, konto broj 5132 – troškovi upotrebljene vode, konto broj 5510 – troškovi reprezentacije u zemlji, konto broj 5540 – troškovi članarina poslovnim udruženjima, konto broj 5549 – drugi troškovi članarina pretplate Sl.I. konto broj 5569 – drugi troškovi doprinosa, konto broj 5599 – drugi nematerijalni troškovi).

Agencija je dopisom broj 18/2951-6 od 28.09.2018. godine tražila od COTEE da dostavi: pojašnjenje zbog čega je u obračunu troškova tekućih bankarskih usluga korišćena provizija od 0,11 %, analitičku karticu troškova tekućih bankarskih usluga za period 01.01.2018-30.09.2018. godina i po bankarski izvod izdat od strane svih banaka u kojima su izvršene uplate u 2018. godini, analitičke kartice troškova električne energije i vode za period 01.01.2018-30.09.2018. godina, pojašnjenje na osnovu čega su planirani troškovi pretplate na službeni list, katalog propisa i stručne časopise, kao i troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera, odgovor upućen Ministarstvu ekonomije 12.09.2018. godine, vezano za Plan optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020.

COTEE je u dopisu broj R-20-9/18 od 03.10.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-7, dao pojašnjenje vezano za obračun troškova tekućih bankarskih usluga, kao i pojašnjenje na osnovu čega su planirani troškovi pretplate na službeni list, katalog propisa i stručne časopise i troškovi za godišnje održavanje

računovodstvenog softvera. Uz navedeni dopis dostavljena je sljedeća dokumentacija: analitička karticu za period 01.01.2018-03.10.2018. godina konto broj 5530 – troškovi platnog prometa u zemlji, izvod iz Prve banke Crne Gore AD broj 29 za promjenu sredstava na računu COTEE od 25.05.2018. godine, izvod iz Hipotekarne banke AD Podgorica broj 012 za dan 22.06.2018. godine, izvod iz Hipotekarne banke AD Podgorica broj 003 za dan 11.01.2018. godine, analitička kartica za period 01.01.2018-01.10.2018. godina konto broj 5130 – troškovi električne energije, analitička kartica za period 01.01.2018-01.10.2018. godina konto broj 5132 – troškovi upotrijebljene vode, pretplatni račun broj 03-1-3635/76-2018 od 29.01.2018. godine, izdat od strane JU Službeni list Crne Gore, Ugovor o aktiviranju (1) licence za korišćenje i ažuriranje softvera/elektronske zbirke "Katalog propisa 2018 Legal Expert", broj PP-84/18 od 31.08.2018. godine, zaključen sa Pravni ekspert DOO Podgorica, faktura broj 322/2018 od 03.09.2018. godine izdata od strane Pravni ekspert DOO Podgorica, račun-otpremnica broj 18-RN011000001 od 01.04.2018. godine, izdat od strane Kontomen DOO Podgorica, porudžbenica za časopis "Računovodstvo, revizija i finansije" i/ili "Poreski savjetnik", narudžbenica za časopis "Računovodstvo i revizija", odgovor upućen Ministarstvu ekonomije vezano za zaključke Vlade Crne Gore o optimizaciji broja zaposlenih.

Agencija je dopisom broj 18/2951-8 od 05.10.2018. godine tražila od COTEE da dostavi: pojašnjenje na čemu se zasniva pretpostavka da će COTEE vršiti otkup električne energije od VE Možura tokom cijele 2019. godine, kao i podatke o ostvarenju troškova koji se nalaze u okviru kategorije - troškovi bruto zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih, a koji se odnose na službena putovanja (dnevnice u zemlji i inostranstvu, smještaj i hrana), u regulatornim godinama - 2017, 2016. i 01.08.2014-31.07.2015. godina, uz pripadajuće analitičke kartice.

COTEE je u dopisu broj R-20-11/18 od 08.10.2018. godine, u Agenciji zaveden 09.10.2018. godine pod brojem 18/2951-9, dao pojašnjenje vezano za otkup električne energije od VE Možura i prikaz podataka o ostvarenim troškovima koji se odnose na službena putovanja u regulatornim godinama - 2017, 2016. i 01.08.2014-31.07.2015. godina. Uz navedeni dopis dostavljene su analitičke kartice ovih troškova (za period 01.08.2014-31.12.2014 godina: konto broj 5292 – naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu, konto broj 5293 – naknade troškova prevoza na službenom putu, konto broj 52960 – troškovi dnevnica u zemlji, konto broj 529600 – troškovi poreza za dnevnice u zemlji, konto broj 52961 – troškovi dnevnica u inostranstvu; za period 01.01.2015-31.12.2015 godina: konto broj 5292 – naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu, konto broj 5293 – naknade troškova prevoza na službenom putu, konto broj 52960 – troškovi dnevnica u zemlji, konto broj 529600 – troškovi poreza za dnevnice u zemlji, konto broj 52961 – troškovi dnevnica u inostranstvu na teret zaposlenog, konto broj 529602 – troškovi doprinosa za dnevnice na teret poslodavca, konto broj 529603 – troškovi prireza na dnevnice, konto broj 529604 – troškovi ostalih doprinosa za dnevnice, konto broj 52961 – troškovi dnevnica u inostranstvu; za period 01.01.2016-31.12.2016 godina: konto broj 5297 – putni nalog-troškovi, konto broj 5311 – troškovi usluga prevoza u inostranstvu, konto broj 5319 – drugi troškovi transportnih usluga; za period 01.01.2017-31.12.2017 godina: konto broj 5297 – putni nalog – troškovi, konto broj 5292 – naknade troškova smještaja i ishrane, konto broj 5319 – drugi troškovi transportnih usluga).

Agencija je u skladu sa članom 14 stav 1 Metodologije, dana 29.10.2018. godine na svojoj internet stranici objavila Izvještaj o analizi dokumentacije po Zahtjevu za utvrđivanje naknade za rad "Crnogorskom operatoru tržišta električne energije" DOO Podgorica za regulatorni period od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine, sa predlogom prihoda i naknade, broj 18/2951-10 od 29.10.2018. godine (u daljem tekstu: Izvještaj).

Na Izvještaj su u propisanom roku dostavljena mišljenja i primjedbe od strane COTEE i GEN-I DOO Beograd, u vezi sa kojima je Agencija zauzela stavove.

Na sjednici Odbora Agencije od 29.11.2018. godine održana je usmena rasprava o čemu je sačinjen zapisnik, broj 4601-2 od 29.11.2018. godine. Na sjednici COTEE je izložio primjedbe koje su sadržane u dopisu broj R-20-17/18 od 29.11.2018. godine. Uz navedeni dopis dostavljena je Odluka, broj PP-120/18 od 12.11.2018. godine, kojom se utvrđuje pravo zaposlenog na isplatu otpremnine. Agencija je razmotrila iznijete primjedbe i dokumentaciju i cijnila njihovu opravdanost pri utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena.

I. PREDLOŽENI REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD I NAKNADA ZA RAD OPERATORA TRŽIŠTA

Predloženi regulatorno dozvoljeni prihod COTEE za period 01.01 - 31.12.2019. godina iznosi **831.318,59 €**. Struktura navedenog prihoda data je u Tabeli 1:

Tabela 1. Struktura predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda za 2019. godinu

Kategorije obračuna		€
a.	TROŠKOVI POSLOVANJA (1+2+3+4+5+6+7+8)	807.750,78
1	Troškovi zarada i drugih ličnih primanja	565.670,78
2	Troškovi rezervnih djelova i materijala	5.500,00
3	Troškovi usluga trećih lica	89.150,00
4	Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja	67.100,00
5	Troškovi usluga telekomunikacija	7.100,00
6	Finansijski troškovi	0,00
7	Troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom	28.500,00
8	Ostali troškovi poslovanja	44.730,00
b.	AMORTIZACIJA	9.028,30
c.	RAZUMNA DOBIT OD OBAVLJANJA ENERGETSKE DJELATNOSTI	14.539,51
PREDLOŽENI REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD (a+b+c)		831.318,59
d.	OSTALI PRIHODI	0,00
e.	KOREKCIJE PRETHODNOG PERIODA	0,00
REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD ZA TRANSPONOVANJE U NAKNADU (a+b+c-d±e)		831.318,59

U dokumentu "Detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu" predložena je naknada za rad Operatora tržišta za 2019. godinu od **0,0224 c€/kWh**. U Zahtjevu je navedeno da je pri obračunu naknade korišćen podatak iz Dugoročnog energetskog bilansa Crne Gore za period od 2017. do 2019. godine, o ukupnoj planiranoj neto potrošnji električne energije kupaca priključenih na prenosni sistem i distributivni sistem za 2019. godinu (3.235.000 MWh), kao i podatak o energiji planiranoj za izvoz električne energije za 2018. godinu (473.000 MWh).

II. UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE ZA RAD OPERATORA TRŽIŠTA

Članom 59 stav 6 Zakona propisano je da je regulatorno dozvoljeni prihod Operatora tržišta električne energije ukupan godišnji prihod koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, uključujući i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koje Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije i razumne dobiti, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetske i finansijske vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu. Stavom 8 istog člana propisano je da se u cijene i naknade po kojima korisnici sistema plaćaju električnu energiju i usluge transponuje tako utvrđen regulatorno dozvoljeni prihod, umanjen za ostale prihode od energetske djelatnosti i prihoda ili dio prihoda od neenergetske djelatnosti, u slučaju kada nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za obavljanje tih djelatnosti.

Članom 4 stav 1 Metodologije propisano je da regulatorno dozvoljeni prihod, kao prihod imaoca licence koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou, predstavlja zbir troškova poslovanja, amortizacije i razumne dobiti od obavljanja energetske djelatnosti.

Članom 10 Metodologije propisano je da će se prilikom utvrđivanja prihoda i naknade za regulatorni period izvršiti korekcije po osnovu razlika između utvrđenih i ostvarenih veličina koje nijesu obuhvaćene prethodnim odlukama Agencije, na osnovu konačnih podataka.

Članom 5 stav 6 Metodologije propisano je da se pri utvrđivanju prihoda za transponovanje u naknadu uzimaju u obzir odstupanja ostvarenih troškova poslovanja od utvrđenih nastala zbog neispunjavanja obaveza iz plana rada, odstupanja energetske veličina, kao i odstupanja troškova koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom, dok je članom 7 Pravila za korekcije cijena i naknada ("Službeni list CG", br. 13/17 i 46/17) (u daljem tekstu:Pravila) propisano da se, takođe, vrše korekcije fakturisane realizacije po osnovu usluga operatora tržišta i korekcije ostalih prihoda.

U skladu sa navedenim odredbama Zakona, Metodologije i Pravila, Agencija je izvršila analizu i utvrdila elemente regulatorno dozvoljenog prihoda.

A. Troškovi poslovanja

Članom 5 stav 1 Metodologije propisano je da troškovi poslovanja obuhvataju tehnokoekonomski opravdane troškove koji su u funkciji obavljanja djelatnosti, i to: troškove zarada i drugih ličnih primanja, troškove rezervnih djelova i materijala, troškove usluga trećih lica, troškove tekućih bankarskih usluga, poštanske troškove i troškove osiguranja, troškove usluga telekomunikacija, finansijske troškove, troškove koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom i ostale troškove poslovanja.

Članom 5 stav 2 Metodologije propisano je da se troškovi poslovanja utvrđuju na osnovu finansijskog plana, plana rada i dokumentacije dostavljene u skladu sa članom 12, kao i dokumentacije i podataka kojima raspolaže Agencija, dok je stavom 3 istog člana propisano da je obaveza Operatora tržišta da troškove poslovanja dokaže računovodstvenom dokumentacijom i evidencijama koje se vode u skladu sa

zakonom kojim je uređeno računovodstvo, računovodstvenim standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama energetskog subjekta.

Članom 5 stav 5 Metodologije propisana je obaveza Operatora tržišta da opravda potrebu postojanja predloženih troškova poslovanja, kao i da obrazloži odstupanja troškova od utvrđenih za prethodni period.

Članom 19 stav 3 Zakona o računovodstvu ("Službeni list RCG", broj 52/16) propisano je da su poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne evidencije. Troškove poslovanja iskazane računovodstvenom dokumentacijom energetski subjekti evidentiraju na odgovarajućim analitičkim karticama glavne knjige. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja u skladu sa članom 19 stav 6 Zakona o računovodstvu.

Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, članom 2, ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14) propisano je da se javnim sektorom smatraju: korisnici sredstava budžeta Crne Gore, budžeta opština, državni fondovi, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio, dok je članom 5 propisano da se finansijsko upravljanje i kontrola uvodi radi unapređenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva subjekta, a naročito: 1) obavljanja poslovanja u skladu sa zakonima, podzakonskim i internim aktima, ugovorima i propisanim postupcima; 2) obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i poslovnog izvještavanja; 3) pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog korišćenje sredstava; 4) zaštite imovine, obaveza i drugih resursa od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i od nepravilnosti i prevara.

Shodno odredbama navedenih zakona, Podnosilac Zahtjeva je odgovoran za tačnost računovodstvenih evidencija, obračuna, izvještaja i podataka dostavljenih uz Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade.

Pri opredjeljivanju za prihvatanje opravdanosti troškova i utvrđivanja njihovog nivoa u određenom iznosu, u svim slučajevima koji sadrže i zahtijevaju slobodnu ocjenu, Agencija je nakon izvođenja dokaza i utvrđivanja činjeničnog stanja, postupala u skladu sa načelom zakonitosti i opravdanih očekivanja stranaka utvrđenim članom 5 stav 4 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), krećući se u okvirima datih ovlašćenja i cilja utvrđenog primijenjenim odredbama.

Troškovi poslovanja predloženi su u iznosu od **807.750,78 €**, a prikazani su u dokumentu "Detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu". Strukturu troškova poslovanja čine sljedeće kategorije:

1) Troškovi zarada i drugih ličnih primanja predloženi su u iznosu od **565.670,78 €** za 21 zaposlenog, što je prikazano u dokumentu "Detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu".

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 401.487,78 € (za 17 zaposlenih), što je za 21.578,32 € ili za 5,10% manje od utvrđenog iznosa od 423.066,10 € (za 17 zaposlenih), u 2016. godini ostvareni su u iznosu od 354.398,60 € (za 16 zaposlenih), što je za 25.588,40 € ili za 6,73% manje od utvrđenog iznosa od 379.987,00 € (za 17 zaposlenih), dok su u regulatornoj

godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 353.356,47 € (za 14 zaposlenih od 01.08. do 30.11.2014. godine i 16 zaposlenih od 01.12.2014. godine do 31.07.2015. godine), što je za 36.589,53 € ili za 9,38% manje od utvrđenog iznosa od 389.946 € (za 16 zaposlenih).

Predloženi iznos ovih troškova (za 21 zaposlenog) veći je za 164.183,00 € ili za 40,89% od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 211.272,18 € ili za 59,61% od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno za 212.314,31 € ili za 60,09% od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 93.302,80 € ili za 19,75 % od utvrđenog iznosa za 2018. godinu za (20 zaposlenih), za 142.604,68 € ili za 33,71% od utvrđenog iznosa za 2017. godinu, za 185.683,78 € ili za 48,87% od utvrđenog iznosa za 2016. godinu, odnosno za 175.724,78 € ili za 45,06% od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Troškovi zarada i drugih ličnih primanja sastoje se od sljedećih stavki, u vezi sa kojima je izvršena analiza:

a. Troškovi bruto zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih planirani su u iznosu od **535.486,67 €**. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi planirani za 21 zaposlenog. Takođe je navedeno da planirana sredstva za bruto zarade zaposlenih (neto, porez na zarade i doprinosi na teret zaposlenih) iznose 424.888,13 €, što sa doprinosima na teret poslodavca i ostalim naknadama zaposlenih čini iznos od 535.486,67 €. Za projekciju ove kategorije troškova korišćena je bruto zarada zaposlenih ostvarena u maju 2018. godine, jer je to mjesec koji prethodi mjesecu sačinjavanja obračuna za Zahtjev kada je isplaćena zarada za 19 zaposlenih i jedna naknada zarade za roditeljsko odsustvo (prosjeak je iznosio 1.686,06 € - neto, porez na zarade i doprinosi na teret zaposlenih, odnosno 1.898,93 € sa doprinosima na teret poslodavca). U ukupan iznos ovih troškova uračunata su i sredstva za službena putovanja (dnevnice u zemlji i inostranstvu, troškovi prevoza i ishrane na službenom putu) planirana u iznosu od 35.986,35 €, kao i troškovi naknada za rad u komisijama, radnim grupama, jubilarne nagrade i ostali lični rashodi za zaposlene u skladu sa Kolektivnim ugovorom i Zakonom o radu.

Uz dopis broj 18/2951-3 COTEE je dostavio pojašnjenje predloženog iznosa od 535.486,67 € koji se odnosi na troškove zarada i drugih ličnih primanja, u kome je navedeno da se iznos sastoji od bruto zarade zaposlenih ($1898,93 \cdot 21 \cdot 12$), sredstava koja se odnose na službena putovanja – dnevnicu u zemlji i inostranstvu, smještaj i hrana (35.986,35 €), i naknada za rad u komisijama, radnim grupama, jubilarnih nagrada i ostalih ličnih rashoda za zaposlene u skladu sa Kolektivnim ugovorom i Zakonom o radu (20.969,96 €).

COTEE je zahtijevao povećanje broja zaposlenih sa 20 na 21, zbog obima poslova, utvrđenih nadležnosti, a u cilju uspješnog obavljanja djelatnosti. Novo radno mjesto se odnosi na diplomiranog pravnika, koji bi obavljao pravne poslove iz oblasti energetike (učesće u izradi i izrada podzakonskih akata, ugovora, analize i dr.). U Zahtjevu je navedeno da je do sada sve pravne poslove obavljao jedan izvršilac, a neophodno je razdvajanje pravnih poslova u oblasti energetike od opštih pravnih poslova. Takođe je navedeno da su u toku izmjene i dopune Zakona o energetici, što će usloviti potrebu izrade akata vezanih za maloprodajno tržište.

COTEE je uz dopis broj R-20-14/18 od 06.11.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-13, dostavio komentare na Izvještaj, koji se odnose na utvrđivanje troškova bruto zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih. Navedeno je da je Agencija trošak bruto zarade po zaposlenom utvrdila na osnovu prosječne bruto zarade COTEE za 2018. godinu. Istaknuto je da iz primjene važećih stopa poreza i doprinosa na utvrđenu neto zaradu 1.100,40 € po zaposlenom proizilazi da je ukupni trošak zarade 1.852,35 €, te da utvrđeni iznos od 1.774,15 € neće biti dovoljan za pokrivanje ukupnog troška bruto zarade po zaposlenom.

Navedeno je da je u inicijalnom Zahtjevu, trošak bruto zarade po zaposlenom (neto, porez na zarade i doprinosi na teret zaposlenog) predložen u iznosu od 1.686,06 €, koliko je iznosilo ostvarenje ovog troška u maju 2018. godine, mjesecu koji je prethodio sačinjavanju obračuna za Zahtjev. Kada se na pomenuti iznos dodaju i doprinosi na teret poslodavca, dobija se ukupno ostvarenje troška bruto zarade po zaposlenom u maju u iznosu od 1.898,93 €, kako je i navedeno u Zahtjevu.

COTEE je naveo da su, uz dopis broj R-20-6/18 od 13.08.2018. godine, dostavljeni podaci o ostvarenoj prosječnoj bruto zaradi zaposlenih COTEE za prvih sedam mjeseci 2018. godine uz projekciju istih po mjesecima do kraja 2018. godine, gdje je istaknuto da navedene troškove čine troškovi neto zarade, porez na zarade i doprinosi na teret zaposlenih bez doprinosa na teret poslodavca. Iz dostavljenih podataka se vidi da prosjek bruto zarade po zaposlenom za sedam mjeseci 2018. godine iznosi 1.673,91 €, a zajedno sa doprinosima na teret poslodavca ukupni trošak bruto zarade iznosi 1.883,53 €, što je znatno veći iznos troška od utvrđenog u Izvještaju.

Nadalje, u dopisu broj R-20-7/18 od 10.09.2018. godine, dostavljen je novi obračun troškova naknade za rad članova Odbora direktora (bruto) gdje je navedeno da je projekcija ovog troška urađena na bazi ostvarenja troškova neto zarade za prvih osam mjeseci 2018. godine. Uz obrazloženje, kao prilog, dostavljena je analitička kartica konta 5200 - troškovi neto zarada, na dan 10.09.2018. godine. Kao što se može vidjeti i na kartici, prosječna neto zarada po zaposlenom za prvih osam mjeseci 2018. godine, iznosila je 1.100,40 €. Imajući u vidu da se Agencija prilikom utvrđivanja troška bruto zarade po zaposlenom u Izvještaju pozvala na iznos prosječne bruto zarade COTEE za 2018. godinu, dolazi se do zaključka da trošak bruto zarade treba računati polazeći od iznosa priznatog prosjeka neto zarade, tj. od gore pomenutog iznosa od 1.100,40 €.

COTEE je naveo da bruto iznos zarade zaposlenog uključuje porez na dohodak (9%), doprinos za PIO (15%), doprinos za zdravstveno osiguranje (8,5%), doprinos za osiguranje od nezaposlenosti (0,5%), koji respektivno iznose 147,81 €, 246,36 €, 139,60 € i 8,21 €, iz čega proizilazi da bruto zarada po zaposlenom iznosi 1.642,38 € (1.100,40 € + 147,81 € + 246,36 € + 139,60 € + 8,21 €). Osim toga, navedeno je da trošak bruto zarade uključuje i doprinose na teret poslodavca, tj. doprinos za PIO (5,5%), doprinos za zdravstveno osiguranje (4,3%), doprinos za osiguranje od nezaposlenosti (0,5%), prirez na porez (15%), fond rada (0,2%), privredna komora (0,27%), savez sindikata CG (0,2%) i poseban doprinos za zapošljavanje lica sa invaliditetom, respektivno 90,33 €, 70,62 €, 8,21 €, 22,17 €, 3,28 €, 4,43 €, 3,28 € i 7,65 €, tj. ukupno 209,97 €, pa u skladu sa navedenim, ukupni trošak bruto zarade po zaposlenom iznosi 1.852,35 € (1.642,38 € + 209,97 €), što je znatno veći iznos od utvrđenog iznosa u Izvještaju.

Vežano za ostala lična primanja, koja se odnose na naknade za rad u komisijama, radnim grupama, jubilarne nagrade i ostale lične rashode u skladu sa Kolektivnim ugovorom i Zakonom o radu, COTEE je u postupku izmijenio inicijalni zahtjev i predložio da se ovi troškovi utvrde u iznosu od 20.290,24 € (za 20 zaposlenih), jer isti predstavljaju obaveze prema zaposlenima koje su utvrđene Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom Društva. Članom 83 Zakona o radu propisano je da zaposleni ima pravo na druga primanja u vezi sa radom koja se utvrđuju kolektivnim ugovorom, odnosno ugovorom o radu. U ovoj kategoriji su sadržani troškovi koji proizilaze iz čl. 41, 44, 46 i 47 Kolektivnog ugovora Društva, a odnose se na isplate zimnice zaposlenima (bruto iznos 11.567,00 €), isplate za Osmi mart (bruto iznos 556,90 €), jubilarne nagrade (bruto iznos 241,70 €), naknade zaposlenima i finansijsku pomoć sindikatu u cilju realizacije sindikalnih aktivnosti (bruto iznos 2.284,20 €). COTEE je naveo da je, osnivanjem ovog privrednog društva, odnosno izdvajanjem poslova operatora tržišta iz CGES, preuzet i određeni broj zaposlenih. U tom smislu, saglasno članu 44 stav 2 Kolektivnog ugovora Društva, jedan zaposleni ostvaruje pravo na isplatu jubilarne nagrade u iznosu od 2 obračunske vrijednosti koeficijenta u neto iznosu – $2 \cdot 115,00 \text{ €} = 230,00 \text{ €}$ (bruto iznos 241,70 €).

Osim navedenog, članom 47 Kolektivnog ugovora Društva, utvrđeno je da poslodavac zaposlenom može isplatiti naknadu za rad u radnoj grupi, komisiji ili organu koji obrazuje za izvršenje zadataka za koje je potreban pristup različitih struka odnosno znanja, a koji se usljed okolnosti, obima, rokova i dr. ne mogu završiti u okviru redovnih radnih zadataka. Predviđeni bruto trošak iznosi 5.640,44€. U tom smislu, postoji potreba da se za određene aktivnosti za koje je potreban različit pristup i koje se zbog, okolnosti, obima ili utvrđenih rokova ne mogu završiti u okviru redovnih radnih zadataka, obrazuje radno tijelo koje će iste realizovati. Ove okolnosti je nemoguće unaprijed predvidjeti ali u dosadašnjoj praksi, zbog određenih specifičnosti poslova koje karakterišu djelatnost Operatora tržišta, bilo je potrebno obrazovati radno tijelo i koristiti različita znanja, iskustvo i praksu, kako zaposlenih u ovom Društvu, tako i lica van Društva.

Vežano za troškove službenih putovanja dostavljen je obračun ove kategorije troška izrađen na osnovu predloga stručnih usavršavanja i radnih posjeta zaposlenih za 2019. godinu iz Programa rada i finansijskog plana za 2019. godinu. Troškovi se sastoje od troškova smještaja u iznosu od 13.255,00 €, prevoza u iznosu od 16.255,00 € i dnevnica u iznosu od 6.476,35 €.

U cilju dokumentovanja troškova koji se odnose na službena putovanja COTEE je uz dopis broj 18/2951-9 od 09.10.2018. godine, dostavio prikaz njihovog ostvarenja u iznosu od 5.005,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 6.423,25 € u 2016. godini i u iznosu od 4.341,44 € u 2017. godini, što prosječno iznosi 5.256,56 €. Takođe su dostavljene analitičke kartice ovih troškova za sve tri regulatorne godine.

COTEE je u postupku predložio novi iznos troškova službenih putovanja od 16.847,35 € i kao prilog tome dostavio tabelarni prikaz planiranih aktivnosti. COTEE je istakao da poslovna politika izražena u Planu rada za 2019. godinu stavlja akcenat na stručna usavršavanja i kontinuiranu edukaciju kroz obuke, seminare, učešća u radnim tijelima, konferencijama, kongresima i slično, sve u cilju usklađivanja poslovanja sa najboljom evropskom praksom i unapređivanja procesa rada. Konkretno:

- u okviru regionalnih integracija zaposleni Operatora tržišta su redovni članovi tijela pri Energetskoj zajednici (WB6 XB Balancing project Steering Committee, Day Ahead Market Integration Project Steering Committee);
- članovi i aktivni sudionici EMI projekta, koji USAID i USEA organizuju za SEE region - Electricity Market Initiative working group (EMI WG);
- zamjenik direktora Operatora tržišta je član delegacije Crne Gore za pregovore sa EU kada je u pitanju Poglavlje 15 (Energetika);
- zaposleni u Operatoru tržišta, kao jedni od najmjerodavnijih za ovu oblast energetske djelatnosti, vode i imaju značajnu ulogu u koordinaciji komiteta CIGRE SK C5 - Tržište električne energije i deregulacija, kako u zemlji tako i u inostranstvu, tj. svojim neprisustvom bi doveli u pitanje i smisao rada ovog stručnog tijela.

COTEE je naglasio da od 20 zaposlenih 18 ima visoku stručnu spremu, da je riječ o mladom kadru i da u krajnjem, ulaganje u znanje predstavlja investiciju od koje se očekuju benefiti, a ne samo trošak. Takođe je naveo da je članom 5 stav 2 Metodologije, definisano da se troškovi poslovanja utvrđuju na osnovu finansijskog plana i plana rada za godinu za koju se utvrđuje prihod i dokumentacije dostavljene u skladu sa članom 12. Analizom podataka sadržanih u Izveštaju, a koji se odnose na troškove za službena putovanja, COTEE je zaključio da je kod utvrđivanja ovih troškova u potpunosti zanemaren Finansijski plan i Plan rada za 2019. godinu, te da je iznos ovih troškova izračunat na osnovu prosječnog ostvarenja u prethodne tri regulatorne godine. Planom rada za 2019. godinu, predviđeni su troškovi u iznosu 35.986,35 €, a utvrđeni u Izveštaju u veoma potcijenjenom iznosu od 5.256,56 €, što bi uticalo da se ostvari svega 14,6% planiranih aktivnosti.

U prilog navedenog, COTEE je dostavio detaljno pojašnjenje sljedećih planiranih aktivnosti:

- VI Savjetovanje CG KO CIGRE

VI Savjetovanje CG KO CIGRE će se održati od 14. do 17. maja 2019. godine u hotelu Mediteran u Bečićima. Prema planu zaposleni COTEE, kao autori i koautori, na ovom savjetovanju će nastupiti sa najmanje 3 stručna rada, pretežno iz oblasti kojom se bavi Operator tržišta. Jedan zaposleni iz COTEE je predsjednik studijskog komiteta C5 - tržište električne energije i deregulacija, te je njegovo prisustvo na savjetovanjima obavezno, dok su više zaposlenih iz COTEE članovi studijskog komiteta C5.

- XXXIV Savjetovanje CIGRE Srbije

XXXVI Savjetovanje CIGRE Srbije će se održati krajem maja ili početkom juna 2019. godine. Tačan datum još nije poznat iz razloga što nije upućen prvi poziv za učestvovanje na Savjetovanju. Planirano je da za ovo Savjetovanje zaposleni iz COTEE, kao autori i koautori, prijave jedan stručni rad.

- XIV Savjetovanje HRO CIGRE

XIV Savjetovanje HRO CIGRE će se održati u novembru 2019. godine (tačan datum još nije poznat). Planirani je da za ovom Savjetovanje zaposleni iz COTEE, kao autori i koautori, prijave 1-2 stručna rada.

- XIV Savjetovanje BH K CIGRE

XIV Savjetovanje BH K CIGRE će se održati u septembru 2019. godine (tačan datum još nije poznat). Planirani je da za ovom Savjetovanjem zaposleni iz COTEE, kao autori i koautori, prijave 1 stručni rad.

COTEE je istakao da učestvovanje na savjetovanjima ovakvog tipa ne mora obavezno biti kroz prezentaciju prijavljenih stručnih radova, već da je i samo prisustvo i aktivno učešće na okruglim stolovima koji se tom prilikom organizuju, kao i na pojedinim studijskim komitetima, svojevrsna dobra prilika za upotpunjavanje stručnog znanja iz oblasti rada Operatora tržišta. Uostalom, praksa prisustva zaposlenih na savjetovanjima CIGRE bez obaveznog prijavljenog stručnog rada je zastupljena kod svih energetskih subjekata i institucija iz Crne Gore koji se bave djelatnošću iz oblasti elektroenergetike.

COTEE je dalje naveo da su u proteklom periodu (4-5 godina) zaposleni COTEE pokazali zavidnu aktivnost kada je u pitanju njihovo učešće na ovim i sličnim savjetovanjima, kroz prijavljene stručne radove. Na IV i V Savjetovanju CG KO CIGRE bili su zastupljeni sa 7 stručnih radova. Na dva simpozijuma o Sustavu vođenja EES-a koji uključuje i oblast tržišta električne energije HRO CIGRE, bila su, kao autori i koautori stručnih radova, prisutna po dva zaposlena iz COTEE. Takođe, na prvom Savjetovanju SEERC CIGRE u Portorožu dva zaposlena iz COTEE su imala prijavljen stručni rad. Na Savjetovanju Energetika 2018. godine učestvovao je jedan zaposleni iz COTEE sa prijavljenim stručnim radom.

Osim navedenog, jedan zaposleni COTEE je član stalne radne grupe Vlade Crne Gore za pregovaračko poglavlje 15 - Energetika. Iako u ovom trenutku COTEE ne raspolaže sa podatkom da li će se tokom 2019. godine održavati sastanci sa predstavnicima EU u Briselu (do sada su u Briselu održana 2 višednevna sastanka na ovu temu), za očekivati je da takvih sastanaka bude i tokom 2019.

Postupajući po Zahtjevu COTEE, Agencija je izvršila analizu dostavljene dokumentacije i utvrdila sljedeće:

Primjedba vezana za utvrđivanje troškova bruto zarada nije prihvaćena. Analizom podataka dostavljenih uz Zahtjev i podataka kojima raspolaže Agencija utvrđeno je da je COTEE u prethodnom regulatornom periodu povećao broj zaposlenih i da je sa utvrđenim troškovima zarada i drugih ličnih primanja uspješno obavljao poslove vezane za funkcionalnost domaćeg elektroenergetskog tržišta. Trošak bruto zarade za 2019. godinu utvrđen je za 20 zaposlenih u iznosu od **425.796,00 €** ($1.774,15 \text{ €} * 12 * 20$), na osnovu utvrđene bruto zarade po zaposlenom za 2018. godinu u iznosu od 1.774,15 €, a ne na osnovu prosječno ostvarene bruto zarade, kako COTEE navodi u svojim primjedbama na Izvještaj. Činjenica, koju iznosi COTEE, da je ostvareni prosječni trošak bruto zarade po zaposlenom u 2018. godini veći od utvrđenog, ne čini opravdanim povećanje ovog troška u odnosu na iznos koji je za 2018. godinu utvrđen kao opravdan. COTEE nije dostavio obrazloženja zbog čega se tokom 2018. godine nije kretao u utvrđenim okvirima prosječnog troška bruto zarade po zaposlenom, niti je pojasnio osnov za njegovo povećanje za naredni period. Regulacija ne bi ispunjavala svoju svrhu kada bi se zasnivala isključivo na odobravanju troškova koje regulisani operatori ostvare. Ona postoji da bi zaštitila kupce od neopravdanog i samovoljnog povećanja troškova, cijena i naknada operatora koji se bave djelatnostima koje su prirodni monopoli.

Primjedba COTEE koja ukazuje da treba koristiti isti kriterijum za utvrđivanje troškova naknade za rad članova Odbora direktora i troškova bruto zarada zaposlenih, nije prihvaćena. Osnov i način utvrđivanja troškova naknade za rad članova Odbora direktora definisan je Odlukom Vlade Crne Gore, broj 07-2426 od 14.09.2017. godine, kojom je utvrđeno da se ove naknade utvrđuju na osnovu prosječno ostvarene zarade zaposlenih u Operatoru tržišta u prethodnoj godini.

Vezano za ostala lična primanja, potrebno je istaći da su troškovi bruto zarada i ostalih ličnih primanja utvrđeni za 2018. godinu na način da pokrivaju obaveze COTEE koje proizilaze iz Zakona o radu i Kolektivnog ugovora za isti broj zaposlenih (20). Odobravanje predloženog iznosa troškova bruto zarada i njegovo uvećanje za ostala lična primanja značilo bi odobravanje povećanja zarada za 2019. godinu u odnosu na tekuću godinu. Nadležnosti operatora tržišta nijesu se promijenile u odnosu na protekli period, iz čega proizilazi da COTEE može nastaviti da obavlja regulisanu djelatnost u postojećim kadrovskim i finansijskim okvirima, uz eventualnu unutrašnju reorganizaciju. Osim navedenog, uvidom u Zaključke Vlade sa sjednice održane 06.07.2018. godine utvrđeno je da je Vlada donijela Plan optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020 i da su tim planom obuhvaćena privredna društva koja su u većinskom vlasništvu države. Zaključcima se zadužuju resorni ministri da započnu postupak optimizacije u preduzećima u većinskom državnom vlasništvu sa aspekta zaposlenosti i njihove funkcionalnosti, dok je Planom optimizacije predviđeno ograničavanje zapošljavanja, kao jedna od mjera procesa optimizacije. Uzimajući sve navedeno u obzir, COTEE treba da ispuni svoje obaveze iz Zakona o radu i Kolektivnog ugovora u okviru utvrđenih troškova zarada.

Primjedba vezana za jubilarne nagrade nije prihvaćena, jer je članom 44 Kolektivnog ugovora propisano da Poslodavac isplaćuje zaposlenom jubilarne nagrade za 10, 20, 30 i 40 godina rada kod Poslodavca. Kako je COTEE osnovan Odlukom Vlade Crne Gore 16.12.2010. godine, niko od zaposlenih ne može ostvariti pravo na jubilarnu nagradu u toku 2019. godine, pa troškovi po ovom osnovu nijesu opravdani. Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica (CGES) i COTEE su dva različita pravna lica, pa se CGES ne može smatrati Poslodavcem za zaposlene u COTEE.

Primjedba vezana za troškove službenih putovanja u kojoj se navodi da su prilikom utvrđivanja ovih troškova zanemareni Finansijski plan i Plan rada za 2019. godinu, čime nijesu ispoštovane odredbe Metodologije, nije osnovana. Regulacija ove djelatnosti bi bila u potpunosti obesmišljena, ako bi kao jedini kriterijum utvrđivanja troškova Agencija primjenjivala ono što je iskazano u finansijskom planu i planu rada COTEE. Članom 5 stav 2 Metodologije propisano je da osim navedenih planova, kao polazne osnove, Agencija pri utvrđivanju koristi i dokumentaciju dostavljenu u skladu sa članom 12 Metodologije, kao i dokumentaciju i podatke kojim raspolaže Agencija. Stavom 5 istog člana propisana je obaveza operatora da opravda potrebu postojanja predloženih troškova poslovanja, kao i da obrazloži odstupanja troškova od utvrđenih za prethodni period. Navedeno podrazumijeva da će Agencija pri utvrđivanju opravdanih troškova upoređivati iznose iskazane u planovima COTEE, sa podacima o ostvarenim i utvrđenim iznosima u prethodnim regulatornim periodima, i da će razmatrati obrazloženja koje COTEE dostavi u postupku.

S obzirom da je COTEE predložio novi iznos troškova službenih putovanja od 16.847,35 € i dokumentovao njegovu opravdanost na jasan i provjerljiv način, predlog i pojašnjenja su uvažena i ovi troškovi utvrđeni u predloženom iznosu od **16.847,35 €**.

Članom 7 stav 1 Odluke o rasporedu radnog vremena, odmoru u toku rada i sedmičnom odmoru, broj PP-9 od 23.02.2017. godine propisano je da u Službi za tržište električne energije i Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju, zbog potreba procesa rada, inženjeri elektrotehnike obavljaju poslove subotom i nedeljom i u dane državnog ili vjerskog praznika, u trajanju od osam sati. Članom 8 navedene odluke propisano je da su, zbog potreba procesa rada, inženjeri koji rade u informacionom sistemu dužni da, u dane vikenda ili dane državnog ili vjerskog praznika, budu u kućnoj pripravnosti, da putem poslovnog (službenog) računara kontrolišu informacioni sistem, odazovu se na poziv zaposlenog iz člana 7 stav 1 za vrijeme obavljanja njihovog rada u tim danima radi intervenisanja na sistemu i, ukoliko je potrebno, dođu u službene prostorije i preduzmu mjere koje se tiču rješavanja problema. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, usvojenim Odlukom broj OD-11-3/17 od 30.10.2017. godine, sistematizovana su mjesta, koja prema Odluci broj PP-9 od 23.02.2017. godine, imaju pravo na naknadu, i to: savjetnik za dugoročno planiranje i razvoj tržišta (1 izvršilac), savjetnik za izradu kratkoročnih voznih redova (2 izvršioca), savjetnik za količinski obračun prometa električne energije i usluga (1 izvršilac), savjetnik za obnovljive izvore i visokoefikasnu kogeneraciju (1 izvršilac), savjetnik za aplikativni softver (1 izvršilac) i savjetnik za sistemsko održavanje hardvera (1 izvršilac). Na osnovu podataka dostavljenih uz dopis broj 18/2951-3 utvrđeno je da je u periodu januar-decembar 2017. godine isplaćeno ukupno 7.153,44 € u bruto iznosu, izvršiocima na navedenim pozicijama, koji u skladu sa Odlukom broj PP-9 od 23.02.2017. godine imaju pravo na naknadu. Uzimajući u obzir da je ovaj trošak neophodan za obavljanje regulisane djelatnosti, a cijeneći obrazloženja i dokumentaciju dostavljenu od strane COTEE, isti se utvrđuje u iznosu od **7.153,44 €**.

Uzimajući u obzir obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju, troškovi bruto zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih utvrđeni u iznosu od **449.796,79€** (425.796,00 € + 16.847,35 € + 7.153,44 €), na osnovu utvrđene prosječne bruto zarade za 2018. godinu, utvrđenog iznosa sredstava koja se odnose na službena putovanja i utvrđenog iznosa po osnovu naknade za dežurstva zaposlenih.

- b. Troškovi naknade za rad članova Odbora direktora** predloženi su u iznosu od **25.184,12 €**. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi planirani u skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore, broj 07-2426 od 14.09.2017. godine, kojom je utvrđeno da naknada za Predsjednika Odbora direktora iznosi 50 %, a naknada za članove Odbora direktora 40 % prosječne zarade zaposlenih u Operatoru tržišta u prethodnoj godini. Takođe je navedeno da je kao polazna osnova za obračun predloženog iznosa ove kategorije troška, uzet prosjek isplaćene neto zarade zaposlenih u maju 2018. godine u iznosu od 1.122,83 €.

Uz dopis broj 18/2951-5 od 12.09.2018. godine COTEE je dostavio obračun troškova naknade za rad članova Odbora direktora (bruto) urađen na osnovu projekcije prosječne mjesečne neto zarade zaposlenih za 2018. godinu. U dopisu je navedeno da je projekcija prosječne mjesečne neto zarade izrađena

uzimajući u obzir ostvarene troškove neto zarada u iznosu od 176.064,28 € za prvih osam mjeseci 2018. godine, što u prosjeku iznosi 22.008,35 €, a podijeljeno na 20 zaposlenih dolazi se do prosječne mjesečne neto zarade od 1.100,40 €. U skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore, broj 07-2426 od 14.09.2017. godine, Predsjednik Odbora direktora ima pravo na naknadu u iznosu od 550,20 € mjesečno, a dva člana Odbora u iznosu od po 440,16 € mjesečno. Navedeno je da je ukupan neto iznos 1430,52 € mjesečno, odnosno 17.166,24 € godišnje, dok bruto iznos uključuje i porez na dohodak od 9 %, doprinose za PIO od 20,5% prirez od 15 % na porez, što respektivno iznosi 2.222,99€, 5.063,49 € i 333,45 €. U skladu sa navedenim ukupan bruto iznos na godišnjem nivou iznosi **24.786,17 €**, koliko je COTEE i predložio u inoviranom zahtjevu. U cilju dokumentovanja opravdanosti ovog troška COTEE je dostavio, uz dopis broj 18/2951-5 od 12.09.2018. godine, analitičku karticu broj 5200 – Troškovi neto zarada na dan 10.09.2018. godine.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost na jasan i provjerljiv način, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **24.786,17 €**.

- c. **Pomoći zaposlenima** predložene su u iznosu od **5.000 €**. U Zahtjevu je navedeno da ovaj trošak predstavlja obavezu utvrđenu članom 50 Kolektivnog ugovora.

Kolektivnim ugovorom je utvrđena obaveza Poslodavca da zaposlenom ili članovima uže porodice zaposlenog isplati pomoć u slučaju duže i teže bolesti člana uže porodice, nabavke lijekova i liječenja člana uže porodice, smrti zaposlenog ili člana uže porodice. Takođe je utvrđeno da se pomoć po ovom osnovu može ostvariti samo jednom u toku godine. Čl. 50 i 51 Kolektivnog ugovora propisano je da Poslodavac zaposlenom isplaćuje pomoć u iznosu do 20 obračunskih vrijednosti koeficijenta u neto iznosu u slučaju duže i teže bolesti zaposlenog, odnosno do 30 obračunskih vrijednosti koeficijenta u neto iznosu za potrebe nabavke lijekova i liječenje zaposlenog. Takođe je propisano da Poslodavac zaposlenom ili članovima uže porodice zaposlenog isplaćuje pomoć u iznosu do 10 obračunskih vrijednosti koeficijenta u neto iznosu u slučaju duže i teže bolesti člana uže porodice zaposlenog, do 20 obračunskih vrijednosti koeficijenta u neto iznosu za potrebe nabavke lijekova i liječenje člana uže porodice zaposlenog, do 10 obračunskih vrijednosti koeficijenta u neto iznosu u slučaju smrti člana uže porodice zaposlenog, i do 30 obračunskih vrijednosti u neto iznosu koeficijenta u slučaju smrti zaposlenog. U skladu sa članom 27 Kolektivnog ugovora, obračunska vrijednost koeficijenta ne može biti niža od 115,00 € u neto iznosu.

Uzimajući u obzir da ovaj trošak predstavlja obavezu utvrđenu Kolektivnim ugovorom, prirodu nastanka troška i činjenicu da isti nije ostvaren u prethodnom periodu, pomoći zaposlenima utvrđene su u iznosu od **3.450,00 €**, kao 30 obračunskih vrijednosti koeficijenta (115,00 €), koliko je bilo utvrđeno i za 2018. godinu.

- d. **Otpremnina za odlazak u penziju** predložena je u iznosu od **9.700,21 €** u bruto iznosu. U dokumentu broj 18/2951-21 od 29.11.2018. godine, navedeno je da je u skladu sa Kolektivnim ugovorom, jedan zaposleni ostvario pravo na otpremninu zbog odlaska u penziju, koje će se realizovati dostavljanjem rješenja Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja o ostvarenoj penziji, početkom 2019. godine. U cilju dokumentovanja opravdanosti ovog troška COTEE je, uz dopis broj 18/2951-21, dostavio Odluku, broj PP-120/18 od

12.11.2018. godine, kojom je utvrđeno pravo zaposlenog na isplatu otpremnine.

Članom 43 stav 1 Kolektivnog ugovora utvrđeno je pravo zaposlenog na isplatu otpremnine prilikom odlaska u penziju u iznosu od šest prosječnih neto zarada zaposlenog, odnosno šest neto zarada kod Poslodavca, ostvarenih u prethodnom polugodištu, ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

Uzimajući u obzir dokumentaciju i dokaze dostavljene od strane COTEE, kao i činjenicu da ovaj trošak proističe iz obaveze utvrđene Kolektivnim ugovorom, ocijenjeno je da je ovaj trošak opravdan i isti je utvrđen u predloženom iznosu od **9.700,21 €**.

Na osnovu prethodno navedenog, troškovi zarada i drugih ličnih primanja utvrđeni su u iznosu od **487.733,17 €** (a. 449.796,79 € + b. 24.786,17 € + c. 3.450,00 € + d. 9.700,21 €).

2) Troškovi rezervnih djelova i materijala predloženi su u iznosu od **5.500,00 €**, što je prikazano u dokumentu "Detaljan obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog operatora tržišta električne energije za 2019. godinu".

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 4.656,16 €, što je za 626,16 € ili za 15,54 % više od utvrđenog iznosa od 4.030,00 €, u 2016. godini ostvareni su u iznosu od 3.784,84 €, što je za 387,84 € ili za 11,42 % više od utvrđenog iznosa od 3.397,00 €, dok su u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 3.372,00 €, što je za 5.851,00 € ili za 63,44 % manje od utvrđenog iznosa od 9.223,00 €.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 843,84 € ili za 18,12 % od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 1.715,16 € ili za 45,32 % od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno za 2.128,00 € ili za 63,11 % od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 1.000,00 € ili za 22,22 % od utvrđenog iznosa za 2018. godinu, za 1.470,00 € ili za 36,48 % od utvrđenog iznosa za 2017. godinu, za 2.103,00 € ili za 61,91 % od utvrđenog iznosa za 2016. godinu, odnosno manji za 3.723,00 € ili za 40,37 % od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

U Zahtjevu je navedeno da osnov za utvrđivanje iznosa ovih troškova predstavljaju postojeća osnovna sredstva, iznos ovih troškova u prethodnom periodu, kao i potrebe za naredni period. Takođe je navedeno da se troškovi rezervnih djelova i materijala odnose na: kancelarijski materijal - ugovorena vrijednost 3.065,66 €, troškove materijala za održavanje higijene, troškove rezervnih djelova, alata i inventara, pomoćnog materijala i sl. (ostvareni su u iznosu 2.207,54 € u 2017. godini, a projekcija je da će iznositi oko 2.500,00 € u 2019. godini).

U cilju dokumentovanja opravdanosti ovih troškova, COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio Ugovor o javnoj nabavci kancelarijskog materijala, broj JN-11-2/18 od 15.06.2018. godine, zaključen između COTEE i "Ljetopis" DOO Podgorica. U ovom ugovoru je navedeno da ukupna vrijednost robe, prema prihvaćenoj ponudi JN-11/18 od 13.06.2018. godine, iznosi 3.709,45 € sa PDV, što znači da vrijednost bez PDV iznosi 3.065,66 €.

U Zahtjevu je navedeno da troškovi rezervnih djelova i materijala, pored kancelarijskog materijala, obuhvataju i troškove materijala za održavanje higijene, troškove rezervnih djelova, alata i inventara, pomoćnog materijala i slično. Takođe je navedeno da na povećanje predloženog iznosa ovog troška u odnosu na prethodni period utiče planirano povećanje broja zaposlenih, kao i činjenica da se djelatnost COTEE obavlja u dva poslovna prostora.

Uzimajući u obzir da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, činjenicu da se djelatnost COTEE obavlja u dva poslovna prostora od 2018. godine, kao i da nije odobreno povećavanje broja zaposlenih za 2019. godinu, isti su utvrđeni u iznosu od **4.500,00 €**, na osnovu utvrđenog iznosa za 2018. godinu.

3) Troškovi usluga trećih lica predloženi su u iznosu od 89.150,00 €.

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 50.523,08 €, što je za 13.034,17 € ili za 20,51 % manje od utvrđenog iznosa od 63.557,25 €, u 2016. godini ostvareni su u iznosu od 57.114,36 €, što je za 11.501,64 € ili za 16,76 % manje od utvrđenog iznosa od 68.616,00 €, dok su u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 72.135,16 €, što je za 24.722,84 € ili za 25,52 % manje od utvrđenog iznosa od 96.858,00 €.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 38.626,92 € ili za 76,45 % od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 32.035,64 € ili za 56,09 % od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno za 17.014,84 € ili za 23,59 % od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 4.375,00 € ili za 5,16 % od utvrđenog iznosa za 2018. godinu, za 25.592,75 € ili za 40,27 % od utvrđenog iznosa za 2017. godinu, za 20.534,00 € ili za 29,93 % od utvrđenog iznosa za 2016. godinu, odnosno manji za 7.708,00 € ili za 7,96 % od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

U Zahtjevu je navedeno je da se troškovi usluga trećih lica sastoje od sljedećih stavki, u vezi sa kojima je izvršena analiza:

- a. Troškovi usluga održavanja** predloženi su u iznosu od **16.900,00 €**, a odnose se na troškove usluga za tekuće održavanje u iznosu od 4.900,00 € i troškove usluga za održavanje softvera u iznosu od 12.000,00 €.

U Zahtjevu je navedeno da se troškovi usluga za tekuće održavanje odnose na održavanje hardverske opreme i druge materijalne opreme COTEE koja je ili će biti sastavni dio registra osnovnih sredstava. Takođe je navedeno da su ovi troškovi planirani u većem iznosu u odnosu na prethodni period zbog planiranog povećanja broja zaposlenih, kao i zbog korisnog vijeka hardvera.

Na osnovu dokumentacije koju je COTEE dostavio, uz dopis broj 18/2951-3, utvrđeno je da su troškovi usluga za tekuće održavanje ostvareni u iznosu od 440,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 126,00 € u 2016. godini i u iznosu od 1.540,47 € u 2017. godini.

Uzimajući u obzir da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, činjenicu da se u kontinuitetu ostvaruju u značajno manjem iznosu od utvrđenog, kao i da nije odobreno povećavanje broja zaposlenih za 2019. godinu, troškovi usluga za tekuće održavanje utvrđeni su u iznosu od **2.000,00 €**, na osnovu ostvarenja u 2017. godini i uvećanja zbog korisnog vijeka hardvera.

U Zahtjevu je navedeno da su troškovi usluga za održavanje softvera planirani u iznosu od 12.000,00 €, imajući u vidu da COTEE posjeduje softversku platformu za obavljanje aktivnosti organizovanja i upravljanja tržištem električne energije i da je planirana nova nabavka, odnosno nadogradnja postojeće platforme. Ovi troškovi su rezultat potrebe za: redovnim mjesečnim održavanjem nematerijalne imovine, obezbjeđenjem otklanjanja problema u radu platforme, operacionalizacijom aktivnosti na unapređenju iste i slično. U 2017. godini postupak nabavke je tri puta sproveden, od čega dva puta nije bila dostavljena nijedna ispravna ponuda, a treći put je ugovor sa ponuđačem sporazumno raskinut, što znači da do realizacije ovih troškova u 2017. godini nije došlo uslijed objektivnih okolnosti. U Zahtjevu je navedeno da je započet novi postupak nabavke, i da je realizacija ovog postupka planirana za 2019. godinu.

Istaknuto je da je realizacija troškova usluga održavanja u 2017. godini bila mala uslijed objektivnih razloga, ali da je neophodno utvrditi ih u predloženom iznosu radi nesmetanog daljeg obavljanja djelatnosti.

Na osnovu dokumentacije koju je COTEE dostavio, uz dopis broj 18/2951-3, utvrđeno je da su troškovi usluga za održavanje softvera ostvareni u iznosu od 18.500,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 12.000,00 € u 2016. godini i u iznosu od 0,00 € u 2017. godini.

Uzimajući u obzir da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, objektivne okolnosti zbog kojih isti nijesu realizovani u 2017. godini, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, troškovi usluga za održavanje softvera utvrđeni su u predloženom iznosu od **12.000,00 €**.

U skladu sa navedenim, troškovi usluga održavanja utvrđeni su u iznosu od **14.000,00 €** (2.000,00 € + 12.000,00 €).

b. Ostali troškovi usluga predloženi su u iznosu od **72.250,00 €**, a odnose se na:

- **Troškove zakupa poslovnog prostora i opreme** u iznosu od **44.000,00 €**. U Zahtjevu je navedeno da je ovaj trošak planiran za 12 mjeseci zakupa poslovnog prostora koji bi na adekvatan način obezbijedio uslove za obavljanje djelatnosti, kao i da je projekcija troškova sačinjena na osnovu ugovorenih zakupa poslovnih prostora za 2018. godinu (zakup dva poslovna prostora, jedan od 77m² i drugi od 192 m²).

Uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina COTEE je dostavio:

- Ugovor o zakupu, broj JN-2-5/18 od 26.01.2018. godine, u kome je navedeno da mjesečna zakupnina prostora od 77 m² iznosi 1.100,00 €, što na godišnjem nivou iznosi 13.200,00 €;
- Ugovor o javnoj nabavci, broj JN-8-12/18 od 20.07.2018. godine, u kome je navedeno da mjesečna cijena za usluge zakupa kompletno opremljenog kancelarijskog prostora površine od 192 m² iznosi 3.165,83 € sa PDV, što znači da mjesečna zakupnina bez PDV iznosi 2.616,60 €, a na godišnjem nivou 31.399,18 €.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je COTEE

dokumentovao njihovu opravdanost na jasan i provjerljiv način, isti su utvrđeni u iznosu od **44.599,18 €**, na osnovu zaključenih ugovora.

- **Trošak računovodstvene revizije** u iznosu od **2.500,00 €**. Imajući u vidu da je suština obavljanja revizije davanje mišljenja od strane nezavisnog revizora da li finansijski iskazi sadrže materijalno bitna pogrešna iskazivanja, odnosno da li su isti sačinjeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, navedeni troškovi su neophodni za potrebe angažovanja revizorskog društva i obavljanje navedenih usluga. Obavljanje revizije finansijskih iskaza Društva je nastavak prakse iz proteklog perioda, što je Statutom utvrđena obaveza COTEE.

U skladu sa članom 19 stav 6 Zakona o računovodstvu ("Službeni list CG", broj 52/16) računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.

U skladu sa članom 2 stav 1 Zakona o reviziji ("Službeni list CG", broj 1/17) propisano je da je revizija postupak provjere i ocjene finansijskih izvještaja, kao i podataka i metoda koji se primjenjuju pri sastavljanju finansijskih izvještaja na osnovu kojih se daje nezavisno stručno mišljenje o tome da li finansijski izvještaji u svim materijalno značajnim aspektima daju istinit i pošten prikaz finansijskog stanja i rezultata poslovanja pravnog lica primjenom Međunarodnih standarda revizije i Kodeksa etike za profesionalne računovođe. Svrha vršenja revizije iskaza je i davanje predloga za otklanjanje uočenih nepravilnosti i slabosti u sistemu.

U cilju dokumentovanja opravdanosti ovog troška COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 1.313,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 1.890,00 € u 2016. godini i u iznosu od 2.100,84,00 € u 2017. godini. Ostvarenje troškova računovodstvene revizije zavisi od sprovedenog postupka javne nabavke, zaključenog ugovora, odnosno najpovoljnije ponude.

S obzirom da revizija omogućava svim zainteresovanim licima da imaju sigurnost u iskaze koje primaju od odnosnih kompanija i na osnovu njih donose odluke, a cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **2.500,00 €**.

- **Konsultantske provizije i troškove** u iznosu od **6.500,00 €**. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na angažovanje stručnih konsultanata za pružanje usluga na izradi akata, kako iz oblasti energetike, tako i pravne, ekonomske i druge regulative. Takođe je navedeno da su u 2017. godini troškovi angažovanja konsultanta bili veći nego što je predviđeno, a da će u narednom periodu biti neophodno izraditi više akata.

COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 5.678,34 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 4.074,83 € u 2016. godini i u iznosu od 8.380,00 € u 2017. godini.

COTEE je, uz dopis broj 18/2951-5 od 12.09.2018. godine, dostavio pojašnjenje planiranih konsultantskih provizija i troškova. Navedeno je da u 2017. godini nijesu donijeti novi Zakon o privrednim društvima i Zakon o

radu, kao i da se očekuje njihovo donošenje do kraja 2018. godine. S tim u vezi, potrebno je donošenje, odnosno usklađivanje Statuta Društva, kojim se uređuju osnovna pitanja od značaja za rad Društva. Pripremljen je Nacrt izmjena i dopuna Statuta, koji je dostavljen Odboru direktora. Međutim, upravo zbog potrebe definisanja određenih pitanja za koja bi bila potrebna konsultacija stručnih lica iz oblasti primjene Zakona o privrednim društvima i predlaganja kvalitetnih rješenja isti još uvijek nije procesuiran prema Vladi Crne Gore. Novi Zakon o privrednim društvima će donijeti i nova rješenja i Statutom je potrebno riješiti nedoumice koje su proistekle u primjeni u prethodnom periodu i na kvalitetan način postaviti nova rješenja. Statut Društva donosi Vlada Crne Gore i potrebno je da Društvo u narednom periodu predloži Vladi donošenje ovog akta koji će na zakonit i kvalitetan način definisati kako osnove rada, tako i dalji razvoj ovog privrednog društva u narednom periodu.

Pored navedenog, istaknuto je da će donošenje novog Zakona o radu usloviti donošenje novog Granskog kolektivnog ugovora, a samim tim i Kolektivnog ugovora Društva. Imajući u vidu da se radi o pitanjima koja se tiču neposrednih prava i obaveza zaposlenih i potrebe da se sveobuhvatno riješe pitanja od najneposrednijeg interesa za zaposlene za duži vremenski period, to je potrebna stručna pomoć konsultanta koji se bavi ovim pitanjima, radi izrade kvalitetnog akta. Takođe je navedeno da je potrebna izrada akata iz oblasti stambene problematike, a imajući u vidu da je COTEE relativno novo privredno društvo, te da Vlada Crne Gore aktivno realizuje svoje programe u ovoj oblasti i da druga privredna društva imaju znatno razvijeniju primjenu i iskustvo u ovoj oblasti, potrebna je stručna pomoć u rješavanju ovih pitanja.

U dopisu broj 18/2951-5 od 12.09.2018. godine navedeno je da je potrebna izrada akta iz oblasti računovodstva - Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, imajući u vidu specifičnu djelatnost koju obavlja COTEE i činjenicu da ova pitanja nijesu normativno uređena Zakonom i podzakonskim aktima. Takođe, izmjene i dopune Tržišnih pravila su u fazi izrade i zbog svoje usko stručne prirode iziskuju konsultantske usluge. Osim navedenog konsultantske usluge su potrebne za ispunjavanje sljedećih obaveza koje proističu iz Zakona, Tržišnih pravila, obaveza učešća u regionalnom povezivanju tržišta i zahtjeva za transparentnošću podataka:

- *Finalizacija integralne funkcije tržišta, povezivanje veleprodajnog i maloprodajnog tržišta*

Potrebna je konsultant sa poznavanjem tržišta električne energije za razmatranje problema razvoja maloprodajnog tržišta, procedura funkcionisanja u uslovima povezivanja sa maloprodajnim tržištem i organizacija poslova između Operatora tržišta i Operatora distributivnog sistema. Takođe je potrebna informaciona tehnologija koja bi povezala ova dva tržišta.

- *Razvoj veleprodajnog bilateralnog tržišta u uslovima uključenja u regionalno tržište*

Potrebna je konsultant sa poznavanjem tržišta električne energije za razmatranje problema razvoja bilateralnog tržišta u uslovima regionalnog povezivanja tržišta, kao i uspostavljanje procedura rada ovog tržišta u regionalnom okviru. Takođe je potrebna informatička infrastruktura.

- *Razvoj regionalnog tržišta dan unaprijed*

Konsultacije su potrebne u smislu poznavanja tržišta električne energije za razmatranje problema razvoja dan unaprijed tržišta u uslovima regionalnog povezivanja tržišta. Uspostavljanje procedura rada ovog tržišta u regionalnom okviru, donošenje kriterijuma rada i načina nadzora ovog tržišta. Takođe je potrebna informatička infrastruktura.

- *Razvoj regionalnog tržišta balansne energije*

Potrebne su konsultantske usluge u dijelu poznavanja tržišta električne energije za razmatranje problema razvoja balansnog tržišta u uslovima regionalnog povezivanja tržišta, uspostavljanje procedura funkcionisanja ovog tržišta u regionalnom okviru, donošenje kriterijuma rada i načina nadzora ovog tržišta. Takođe je potrebna informatička infrastruktura.

- *Razvoj energetske HUB-a na nacionalnom nivou*

Potrebna je konsultant sa poznavanjem propisa u vezi sa transparentnošću tržišta i objavljivanjem podataka. Takođe se zahtijeva poznavanje posebnih informatičkih procedura i pravila kojima bi se uspostavila transparentnost tržišta električne energije u Crnoj Gori.

Uklanjanje barijera za povezivanje tržišta električne energije, stvaranje regionalnog tržišta i omogućavanje daljeg povezivanja i integracija sa budućim jedinstvenim evropskim tržištem predstavlja cilj i obavezu prepoznatu u programu "mekih mjera" u oblasti energetike utvrđenih na Samitu zemalja Zapadnog Balkana.

Uzimajući u obzir da Operator tržišta ima značajnu ulogu u sprovođenju "mekih mjera", a cijeneći da se radi o troškovima koji su neophodni za obavljanje djelatnosti i unapređenje poslovanja, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **6.500,00 €**.

- **Troškove javnog oglašavanja** u iznosu od **1.500,00 €**. Navedeno je da Zakon o javnim nabavkama obavezuje naručioce da obavještenje o postupku javne nabavke oglasi u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na cijeloj teritoriji Crne Gore. Ova vrsta usluge se planira u odnosu na mogući broj postupaka iz plana javnih nabavki za 2019. godinu (30 postupaka). Takođe, u ovu kategoriju troškova uračunat je trošak koji proizilazi iz obaveza objavljivanja određenih akata Društva u "Službenom listu Crne Gore".

COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 200,00 € u 2016. godini i u iznosu od 1.794,79 € u 2017. godini. U regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina nije bilo ovih troškova.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja i da isti proističu iz zakonske obaveze preduzeća koja su obveznici Zakona o javnim nabavkama, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **1.500,00 €**.

- **Troškove usluga kopiranja i korićenja** u iznosu od **1.000,00 €**. Navedeno je da je ovaj trošak planiran na osnovu stvarnih potreba, troškova iz prethodnog perioda i objektivnih očekivanja da će izmjena zakonskih propisa (koja je u pripremi) usloviti i izmjenu podzakonskih akata i potrebu za ovom vrstom usluga.

Cijeneći da su ovi troškovi neophodni za rad i poslovanje subjekta, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **1.000,00 €**, koji je dovoljan za kopiranje oko 20.000 do 30.000 stranica, računajući sa prosječnom cijenom od 0,03 € do 0,05 € po stranici kopiranog teksta, uključujući i koričenje materijala.

- **Troškove obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica** u iznosu od **11.250,00 €**. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na stručna usavršavanja i osposobljavanja zaposlenih iz domena oblasti kojima se u profesionalnom smislu bave unutar Društva. Ovi troškovi predviđeni su za učešće zaposlenih na seminarima, kongresima, stručnim kursovima, radionicama, čime se stručno-tehnička i kadrovska osposobljenost Društva iz godine u godinu podiže na veći nivo, što nedvosmisleno stvara sve neophodne pretpostavke za jačanje COTEE kao specifičnog energetskog entiteta. Ovi troškovi se odnose na planirane troškove za kotizaciju zaposlenih iskazanih u Programu rada i Finansijskom planu za 2019. godinu (Tabela 4, Poglavlje 3.2.4 Predlog stručnih usavršavanja i radnih posjeta zaposlenih za 2019. godinu).

COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018.godina, dostavio prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 5.906,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 1.200,00 € u 2016. godini i u iznosu od 120,00 € u 2017. godini.

COTEE je uz dopis broj R-20-14/18 od 06.11.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-13, dostavio komentare na Izvještaj, koji se odnose na utvrđivanje troškova obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica. COTEE je u okviru primjedbi izmijenio inicijalni zahtjev i predložio da se ovi troškovi utvrde u iznosu od **5.574,05 €**, odnosno da se iznos od 4.574,05 €, utvrđen u Izvještaju, uveća za 1.000,00 € na ime kolektivne članarine u CG KO CIGRE. U cilju dokumentovanja opravdanosti ovog troška, COTEE je uz dopis broj R-20-14/2018 od 08.11.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-14, dostavio zahtjev za učlanjenje u CG KO CIGRE, u kome je navedeno da godišnja članarina CG KO CIGRE za 2019. godinu iznosi 1.000 €.

Cijeneći da se radi o troškovima koji su neophodni za unapređenje poslovanja i obavljanje djelatnosti na kvalitetan i efikasan način, činjenicu da je kontinuirana edukacija zaposlenih prepoznata kao jedna od osnovnih potreba COTEE u Planu rada za 2019. godinu, kao i da je opravdanost ovog troška dokumentovana, troškovi obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica su utvrđeni u predloženom iznosu od **5.574,05 €**.

- **Troškove usluga higijenskog održavanja** u iznosu od **3.000,00 €**. Navedeno je da se ovi troškovi odnose na angažovanje pravnog lica za pružanje ove vrste usluga, a da će sa većim poslovnim prostorom i većim brojem angažovanih izvršilaca ovi troškovi biti neophodni u navedenom iznosu.

COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio Ugovor o djelu, broj PP-53/17 od 29.11.2017. godine, u kome je navedeno da mjesečna naknada za usluge higijenskog čišćenja kancelarijskog prostora (II sprat-77 m²) iznosi 150,00 €, što na godišnjem nivou iznosi 1.800,00 €.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, i da je izvjesno da će u

narednom periodu biti potrebno više sredstava za usluge higijenskog održavanja zbog većeg poslovnog prostora, kao i da je COTEE dokumentovao opravdanost predloženog iznosa, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **3.000,00 €**.

- **Troškove komunalnih usluga** u iznosu od **500,00 €**. Navedeno je da su ovi troškovi planirani na osnovu zakonske obaveze da privredni subjekti izmiruju obaveze po osnovu odvoza i deponovanja komunalnog otpada koje nastaju prema DOO "Čistoća" Podgorica i DOO "Deponija" Podgorica.

U cilju dokumentovanja opravdanosti troškova komunalnih usluga COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio prikaz ostvarenja u iznosu od 0,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina i u 2016. godini, u iznosu od 463,20 € u 2017. godini.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, i da je izvjesno da će u narednom periodu biti potrebno više sredstava za ovu namjenu zbog većeg poslovnog prostora, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **500,00 €**.

- **Ostale troškove** u iznosu od **2.000,00 €**. Navedeno je da se ovi troškovi odnose na troškove koji mogu nastati u toku poslovanja i predstavljaju ostale nematerijalne troškove kao što su troškovi izrade pečata, troškovi dostavljanja dnevne štampe, izrade vizit kartica i drugo.

U cilju dokumentovanja opravdanosti ovih troškova COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio prikaz ostvarenja u iznosu od 3.800,70 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 3.279,93 € u 2016. godini, u iznosu od 0,00 € u 2017. godini.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **2.000,00 €**.

Ostali troškovi usluga utvrđeni su u iznosu od **67.173,23 €** (44.599,18 € + 2.500,00 € + 6.500,00 € + 1.500,00 € + 1.000,00 € + 5.574,05 € + 3.000,00 € + 500,00 € + 2.000,00 €)

Na osnovu prethodno navedenog, **troškovi usluga trećih lica** utvrđeni su u iznosu od **81.173,23 €** (a. 14.000,00 € + b. 67.173,23 €).

4) Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja predloženi su u iznosu od **67.100,00 €**.

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 15.029,28 €, što je za 7.389,28 € ili za 96,72% više od utvrđenog iznosa od 7.640,00 €, u 2016. godini su ostvareni u iznosu od 8.380,71 €, što je za 740,71 € ili za 9,70% više od utvrđenog iznosa od 7.640,00 €, dok su u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 5.036,50 €, što je za 2.871,50 € ili za 132,63% više od utvrđenog iznosa od 2.165,00 €.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 52.070,72 € ili za 346,46 % od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 58.719,29 € ili za 700,65% od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno za 62.063,50 € ili za 1232,27% od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je veći 50.282,00 ili za 298,98 % od utvrđenog iznosa za 2018. godinu, za 59.460,00 € ili za 778,27% od utvrđenog iznosa za 2017. i 2016. godinu, odnosno za 64.935,00 € ili za 2.999,31% od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi sastoje od sljedećih stavki, u vezi sa kojima je izvršena analiza:

a. Troškovi tekućih bankarskih usluga predloženi su u iznosu od **57.700,00 €**.

Navedeno je da su poslovi u kojima banke naplaćuju provizije brojni, od otvaranja i vođenja računa, uplata i isplata, doznaka u zemlji i inostranstvu, obrade kreditnih zahtjeva i podizanja gotovine na šalterima, kao i da su ovi troškovi planirani na osnovu ostvarenih vrijednosti u prethodnom periodu i očekivanog povećanja u 2019. godini. Povećanje troškova se očekuje zbog otkupa električne energije od povlašćenih proizvođača i učestvovanja u mehanizmu finansijskog poravnanja balansnog obračuna. U Zahtjevu je navedeno da je iznos od 57.700,00 € planiran na osnovu prosječnog mjesečnog troška bankarske provizije u 2018. godini (do 31.05.2018. godine ovaj trošak je iznosio 18.206,63 €, odnosno u prosjeku 3.641,33 €, što na godišnjem nivou iznosi 43.695,91 €), uvećanog za projektovane troškove provizije za planirani ulazak VE Možura u iznosu od 14.034,54 €. VE Možura je povlašćeni proizvođač električne energije čija će instalisana snaga iznositi oko 55% instalisane snage DOO Krnovo Green Energy, od koga je za 6 mjeseci rada otkupljena proizvedena električna energija u vrijednosti od 11.598.793,72 €. Navedeno je da je projekcija ovih troškova za 12 mjeseci izvršena na sljedeći način: $23.197.587,43 * 0,11 \% = 25.517,35 \text{ €}$; $25.517,35 \text{ €} * 55 \% = 14.034,54 \text{ €}$.

COTEE je, uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavio prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 4.455,26 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 5.417,24 € u 2016. godini i u iznosu od 11.835,31€ u 2017. godini.

U cilju dokumentovanja opravdanosti ovog troška, COTEE je, uz dopis broj 18/2951-7 od 03.10.2018. godina, dostavio pojašnjenje obračuna troškova tekućih bankarskih usluga, u kome je navedeno da je za izračunavanje bankarske provizije korišćena stopa od 0,11% jer je to stvarna stopa provizije koju naplaćuje Prva banka Crne Gore AD, a preko koje se vrši promet za obnovljive izvore energije, tj. plaćanje računa prema povlašćenim proizvođačima. Takođe su dostavljeni bankarski izvodi banaka sa kojih su vršene isplate, odnosno preko kojih je obavljan platni promet, kao i analitička kartica za period 01.01.2018-03.10.2018. godina konto broj 5530 – troškovi platnog prometa u zemlji.

U dopisu broj 18/2951-9 od 09.10.2018. godine, COTEE je naveo da su troškovi bankarskih usluga koji nastaju po osnovu otkupa električne energije od VE Možura planirani za cijelu 2019. godinu na osnovu informacija kojima raspolaže Služba za OIE, vezano za izgradnju ovog vjetro-parka, kao i na osnovu očekivanja u vezi završetka infrastrukture za njegovo priključenje u 2019. godini. Istaknuto je da Ministarstvo ekonomije, prilikom utvrđivanja naknade za OIE, uzima u obzir ulazak budućih proizvođača u povlašćeni status.

Na osnovu analize dostavljene dokumentacije utvrđeno je da je u toku prvih devet mjeseci 2018. godine ostvaren trošak bankarskih provizija u iznosu od 30.141,18 €, što u prosjeku iznosi 3.349,02 € mjesečno, odnosno 40.188,24 €

godišnje. Takođe je utvrđeno da provizija Prve banke Cme Gore, preko koje COTEE vrši promet za obnovljive izvore električne energije, iznosi 0,11%, dok provizija Hipotekarne banke, preko koje COTEE vrši promet za balansni mehanizam, iznosi 0,18%.

Analizom podataka dostavljenih uz Zahtjev i podaka kojima raspolaže Agencija, utvrđeno je da će troškovi tekućih bankarskih usluga u narednom periodu biti veći zbog većeg otkupa električne energije od povlašćenih proizvođača nego u prethodnom periodu. Navedeno povećanje će usloviti nastanak većih troškova tekućih bankarskih usluga.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je njihova opravdanost dokumentovana, isti su utvrđeni u iznosu od **54.222,78 €**, na osnovu prosječno ostvarenog troška u 2018. godini i uvećanja za planirani ulazak VE Možura (40.188,24 € +14.034,54 €).

Troškovi poštanskih usluga predloženi su u iznosu od **1.000,00 €**. Navedeno je da je COTEE zaključio ugovor za poštanske usluge na iznos od 1.000,00 €.

Uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godine, dostavljen je Ugovor, broj JN-7-2/18 od 28.05.2018. godine, zaključen sa AD "Pošta Crne Gore" Podgorica zaključio ugovor u kome je navedeno da ukupna vrijednost ugovorenog posla iznosi 1.000,00 € sa PDV, što znači da vrijednost bez PDV iznosi 826,45 €. Uz navedeni dopis dostavljen je i prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 581,24 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 788,47 € u 2016. godini i u iznosu od 1.661,60 € u 2017. godini.

COTEE je uz dopis broj R-20-14/18 od 06.11.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-13, dostavio komentare na Izvještaj, koji se odnose na utvrđivanje troškova poštanskih usluga. Navedeno je da su ovi troškovi na osnovu člana 26 stav 1 Zakona o PDV ("Službeni list Republike Crne Gore", br.065/01, 012/02, 038/02, 072/02, 021/03, 076/05, 004/06, "Službeni list Crne Gore", br. 016/07, 073/10, 040/11, 029/13, 009/15, 053/16, 001/17, 050/17) oslobođeni od plaćanja PDV, te se ugovoreni iznos ne može umanjivati.

U skladu sa navedenim članom usluge od javnog interesa, među kojima su i javne poštanske usluge kao i promet proizvoda neposredno povezan sa tim isporukama, oslobođene su plaćanja PDV, pa je primjedba prihvaćena.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **1.000,00 €**.

- b. Troškovi osiguranja zaposlenih** predloženi su u iznosu od **8.400,00 €**. U Zahtjevu je navedeno da COTEE za 2019. godinu planira povećanje obima osiguranja. Osim obaveznog kolektivnog osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja, planira se i dopunsko osiguranje za slučaj hirurške intervencije, za slučaj bolesti i posljedica bolesti, kao i dopunsko zdravstveno osiguranje u ukupnom iznosu od 8.400,00 €.

Uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavljen je Ugovor o kolektivnom osiguranju zaposlenih u COTEE u 2018. godini, broj JN-34/17 od 28.12.2017. godine, u kome je navedeno da cijena premije mjesečno po jednom zaposlenom iznosi 6,61 €, što godišnje iznosi 79,33 € po zaposlenom, a ukupno za sve zaposlene najviše do iznosa 1.665,83 €. Dostavljena je i

Ponuda za dobrovoljno zdravstveno osiguranje od 22.06.2018. godine, u kojoj je navedeno da ukupna godišnja premija za 20 zaposlenih iznosi 4.670,40 €.

Uz dopis broj 18/2951-3, dostavljen je prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 0,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 2.175,00 € u 2016. godini i u iznosu od 1.532,37€ u 2017. godini.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u iznosu od **6.336,23 €**, na osnovu zaključenog ugovora i dostavljene ponude za dopunsko osiguranje.

Na osnovu prethodno navedenog, troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja utvrđeni su u iznosu od **61.559,01 €** (a. 54.222,78 € + b. 1.000,00 € + c. 6.336,23).

5) Troškovi usluga telekomunikacija predloženi su u iznosu od 7.100,00 €.

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 6.556,95 €, što je za 331,53 € ili za 4,81% manje od utvrđenog iznosa od 6.888,00 €, u 2016. godini ostvareni su u iznosu od 6.110,00 €, što je za 778,35 € ili za 11,30% manje od utvrđenog iznosa od 6.888,00 €, dok su u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 7.234,50 €, što je za 829,50 € ili za 10,29% manje od utvrđenog iznosa od 8.064,00 €.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 543,05 € ili za 8,28% od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 990,35 € ili za 16,21% od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno manji za 134,50 € ili za 1,86% od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je isti kao utvrđeni iznos za 2018. godinu, a veći za 212,52 € ili za 3,07% od utvrđenog iznosa za 2017. i 2016. godinu, odnosno manji za 964,00 € ili za 11,95% od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na troškove usluga fiksne telefonije, troškove usluga mobilne telefonije i integris usluga.

Uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavljen je Ugovor o nabavci male vrijednosti – usluge provajdera za potrebe COTEE, broj 26-4/17 od 22.11.2017. godine, u kome je navedeno da ukupna cijena za Internet usluge iznosi 4.698,12 € sa PDV, što je 3.882,74 € bez PDV.

Uz dopis broj 18/2951-3, dostavljen je prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 7.234,50 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 6.109,65 € u 2016. godini i u iznosu od 6.556,95 € u 2017. godini.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, isti su utvrđeni u predloženom iznosu od **7.100,00 €**, koliko je utvrđeno i za 2018. godinu.

6) Troškovi poreza na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom predloženi su u iznosu od 28.500,00 €.

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 2.698,80 €, što je za 198,80 € ili za 7,95 % više od utvrđenog iznosa od 2.500,00 €, u 2016. godini ostvareni su

u iznosu od 2.107,00 €, što je za 2.179,00 € ili za 50,84% manje od utvrđenog iznosa od 4.286,00 €, dok su u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 3.232,00 €, što je za 24.648,00 € ili za 88,41% manje od utvrđenog iznosa od 27.880,00 €.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 25.801,20 € ili za 956,02 % od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 26.393,00 € ili za 1.252,63 % od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno za 25.268,00 € ili za 781,81% od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 26.000,00 € ili za 1040,00% od utvrđenog iznosa za 2018. i 2017. godinu, za 24.214,00 € ili za 564,96 % od utvrđenog iznosa za 2016. godinu, odnosno za 620,00 € ili za 2,22% od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

U Zahtjevu je navedeno da ovu kategoriju troškova čine troškovi koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji proističu iz zakonskih obaveza i koji su neophodni za obavljanje djelatnosti. Navedeno je da je odredbama Zakona propisano da je energetska djelatnost Operatora tržišta organizovanje i upravljanje tržištem električne energije, da se energetske djelatnosti mogu obavljati samo na osnovu licence, koju izdaje Agencija, kao i da je energetski subjekat dužan da plati godišnje naknade za period na koji je izdata licenca u visini koju utvrdi Agencija. Operator tržišta je imalac Licence za organizovanje i upravljanje tržištem električne energije, iz čega proizilazi njegova zakonska obaveza da plaća godišnju naknadu po osnovu korišćenja licence, koja pripada ovoj kategoriji troškova.

Takođe, planirani iznos ove kategorije troškova uključuje i članstvo u EUROPEX (Evropsko udruženje berzi električne energije), gdje godišnja članarina iznosi 25.000,00 eura.

Uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, COTEE je dostavio pojašnjenje vezano za troškove članarine u EUROPEX, u kome je navedeno da je članstvo od značaja za dalji rad i razvoj COTEE zbog uporedne prakse operatora tržišta koji imaju više iskustva i prevazišli su probleme sa kojima se crnogorski operator tržišta suočava. Takođe je navedeno da je Borzen, koji posluje u okvirima Evropske unije i u potpunosti je implementirao i uredno prati sve propise, uredbe i direktive EU član EUROPEX. Istaknuto je da je za uspješan dalji rad i razvoj COTEE značajno da ne dođe do njegove izolacije od trendova i dešavanja na polju energetike, kako u regionu, tako i šire, kao i da bi članstvo u EUROPEX bilo od velikog značaja za pozicioniranje i prepoznatljivost COTEE u regionu i šire, na teritoriji EU.

Uzimajući u obzir činjenicu da je polovinom 2017. godine osnovana Berza električne energije DOO Podgorica (BELEN), čiji su osnivači EPCG, CGES i COTEE, kao i da su u toku aktivnosti na izmjenama Zakona koje obuhvataju definisanje i razgraničavanje nadležnosti BELEN i COTEE, utvrđeno je da odobravanje troška za članstvo u EUROPEX za 2019. godinu nije opravdano, kao i da treba sačekati da se zakonski okvir u ovom dijelu u potpunosti definiše kako bi se mogla sagledati svrsishodnost ovog zahtjeva.

Uz dopis broj 18/2951-3, dostavljen je prikaz ostvarenja ovih troškova u iznosu od 3.232,00 € u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina, u iznosu od 2.107,00 € u 2016. godini i u iznosu od 2.698,80 € u 2017. godini.

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji proističu iz zakonskih obaveza i koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, isti su utvrđeni u iznosu od **2.500,00 €**, na osnovu utvrđenog iznosa za 2018. godinu.

7) Ostali troškovi poslovanja predloženi su u iznosu od **44.730,00 €**.

Ovi troškovi su u 2017. godini ostvareni u iznosu od 8.529,88 €, što je za 9.230,90 € ili za 51,97 % manje od utvrđenog iznosa, u 2016. godini ostvareni su u iznosu od 6.834,39 €, što je za 10.926,61 € ili za 61,52% manje od utvrđenog iznosa od 17.761,00 €, dok su u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina ostvareni u iznosu od 6.785,00 €, što je za 14.247,00 € ili za 67,74% manje od utvrđenog iznosa od 21.032,00 €.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 36.200,12 € ili za 424,39 % od ostvarenog iznosa u 2017. godini, za 37.895,61 € ili za 554,48% od ostvarenog iznosa u 2016. godini, odnosno za 37.945,00 € ili za 559,25 % od ostvarenog iznosa u regulatornoj godini 01.08.2014-31.07.2015. godina.

Predloženi iznos ovih troškova je veći za 7.783,74 € ili za 21,07 % od utvrđenog iznosa za 2018. godinu, za 26.969,22 € ili za 151,85% od utvrđenog iznosa za 2017. godinu, za 26.969,00 € ili za 151,84 % od utvrđenog iznosa za 2016. godinu, odnosno za 23.698,00 € ili za 112,68 % od utvrđenog iznosa za regulatornu godinu 01.08.2014-31.07.2015. godina.

U Zahtjevu je navedeno da ovi troškovi obuhvataju rashode električne energije i vode za oba poslovna prostora u iznosu od 2.891,67 € i 250,20 €, respektivno, pretplatu na Službeni list, katalog propisa i stručne časopise u iznosu od 1.071,95 €, troškove reprezentacije u iznosu od 3.411,49 €, troškove za godišnje održavanje računovodstvenog softvera u iznosu od 290,40 €, troškove članarine u poslovnim udruženjima u iznosu od 16,68 € (koliko iznosi realizacija u 2017. godini). Takođe je navedeno da su rashodi električne energije planirani na osnovu prosjeka iz prvih pet mjeseci 2018. godine, jer se od tada koriste oba poslovna prostora, i projektovanog uvećanja usljed veće potrošnje energije u ljetnjim mjesecima, a rashodi vode na osnovu prosjeka iz 2017. godine i prvih pet mjeseci 2018. godine. Ostali troškovi poslovanja obuhvataju i izdvajanja za sindikalne aktivnosti u iznosu od 3.748,41 € (0,7% bruto zarada), stambeni fond u iznosu od 32.129,20 € (6% bruto zarada) i pomoć sindikatu (dva puta godišnje četiri obračunska koeficijenta važeća na dan isplate, minimalno 920,00 €) koja su utvrđena članovima 59 i 61 Kolektivnog ugovora.

Uz dopis broj 18/2951-3 od 15.08.2018. godina, dostavljen je prikaz ostvarenja ostalih troškova poslovanja po mjesecima 2018. godine.

U cilju dokumentovanja planiranih troškova električne energije i vode COTEE je uz dopis broj 18/2951-7 od 03.10.2018. godine, dostavio analitičke kartice za period 01.01.2018-01.10.2018. godina konto broj 5130 – troškovi električne energije i konto broj 5132 – troškovi upotrijebljene vode.

Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je da su u toku prvih osam mjeseci 2018. godine, kada je COTEE koristio oba poslovna prostora, troškovi električne energije ostvareni u iznosu od 1.940,93 €, što prosječno iznosi 242,62 € mjesečno, odnosno 2.911,40 € godišnje, dok su troškovi vode u istom periodu ostvareni u iznosu od 140,70 €, što prosječno iznosi 17,59 € mjesečno, odnosno 211,05 € godišnje. Troškovi električne energije i vode utvrđeni su u iznosu od **2.911,40 €** i **211,05 €**, respektivno, na osnovu prosjeka ostvarenja u osam mjeseci 2018. godine kada je COTEE koristio oba poslovna prostora.

U cilju dokumentovanja troškova pretplate na Službeni list, katalog propisa i stručne časopise, kao i troškova za godišnje održavanje računovodstvenog softvera, COTEE je uz dopis broj 18/2951-7 od 03.10.2018. godine, dostavio: pretplatni račun broj 03-1-3635/76-2018 od 29.01.2018. godine, izdat od strane JU "Službeni list Crne Gore", Ugovor o aktiviranju (1) licence za korišćenje i ažuriranje softvera/elektronske zbirke "Katalog propisa 2018 Legal Expert", broj PP-84/18 od 31.08.2018. godine, zaključen sa "Pravni ekspert" DOO Podgorica, fakturu broj 322/2018 od 03.09.2018. godine izdata od strane "Pravni ekspert" DOO Podgorica, račun-otpremnicu broj 18-RN011000001 od 01.04.2018. godine, izdat od strane "Kontomen" DOO Podgorica, porudžbenicu za časopis "Računovodstvo, revizija i finansije" i/ili "Poreski savjetnik", narudžbenicu za časopis "Računovodstvo i revizija".

Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je da troškovi pretplate na Službeni list iznose 210,00 € sa PDV, a 196,26 € bez PDV, troškovi pretplate na katalog propisa 157,29 € sa PDV, a 147,00 € bez PDV, troškovi pretplate na časopise iznose 486,00 €, što ukupno iznosi 839,55 €. Takođe, utvrđeno je da troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera iznose 290,40 € sa PDV, a 240,00 € bez PDV. Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, kao i da je COTEE dokumentovao njihovu opravdanost, troškovi pretplate na Službeni list, katalog propisa i stručne časopise i troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera utvrđeni su u iznosu od **839,55 €** i **240,00 €**, respektivno, na osnovu dostavljene dokumentacije.

Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je da je predloženi iznos troškova reprezentacije precijenjen. Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja isti su utvrđeni u iznosu od **2.106,74 €**, na osnovu prosječnog ostvarenja u prethodne tri regulatorne godine.

U cilju dokumentovanja troškova članarine u poslovnim udruženjima, COTEE je uz dopis, broj 18/2951-5 od 12.09.2018.godine, dostavio analitičku karticu broj 5540 – Troškovi članarina poslovnim udruženjima u kojoj je prikazano ostvarenje ovog troška u iznosu od 16,68 €. S obzirom da je COTEE dokumentovao opravdanost ovog troška isti je utvrđen u predloženom iznosu od **16,68 €**.

Članom 59 Kolektivnog ugovora utvrđeno je da, u svrhu ostvarivanja uslova za rad, Poslodavac izdvaja iznos do 0,7% na bruto zarade mjesečno za finansiranje sindikalnih aktivnosti, kao i iznos na ime pomoći Sindikatu dva puta godišnje najmanje četiri obračunske vrijednosti koeficijenta složenosti važećeg na dan isplate, a članom 61 utvrđeno da Poslodavac mjesečno izdvaja najmanje 6% na bruto zarade zaposlenih za rješavanje stambenih pitanja zaposlenih. Utvrđeni iznos bruto zarada zaposlenih je 449.796,79 € na godišnjem nivou, što znači da je za potrebe finansiranja sindikalnih aktivnosti potrebno **3.148,58 €** godišnje ($0,7\% * 449.796,79 €$), za pomoć Sindikatu **920,00 €** ($115,00 € * 4 * 2$), a za potrebe rješavanja stambenih pitanja zaposlenih **26.987,81 €** ($6\% * 449.796,79 €$).

Cijeneći da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti i koji proizilaze iz obaveza utvrđenih Kolektivnim ugovorom, isti su utvrđeni u iznosu od **37.381,80 €** ($2.911,40 € + 211,05 € + 839,55 € + 240,00 € + 2.106,74 € + 16,68 € + 3.148,58 € + 920,00 € + 26.987,81 €$).

***

Troškovi poslovanja predloženi su u iznosu od **807.750,78 €**, a utvrđeni su u iznosu od **681.947,21 €**. Troškovi koje je subjekat predložio u okviru ove kategorije, koji nijesu bili potkrijepljeni validnom dokumentacijom, nijesu prihvaćeni kao opravdani, odnosno isti ne mogu biti nadoknađeni iz naknade. Troškovi su utvrđeni u nivou koji obezbjeđuje održivost poslovanja subjekta i obavljanje energetske djelatnosti na kvalitetan način. Važno je napomenuti da će prilikom utvrđivanja prihoda i naknade za naredni regulatorni period, u skladu sa članom 10 Metodologije, biti izvršene korekcije po osnovu razlika između utvrđenih i ostvarenih veličina na osnovu konačnih podataka. Struktura utvrđenih troškova prikazana je u Tabeli 5.

Tabela 5. Struktura predloženih i utvrđenih troškova poslovanja

Kategorije obračuna		Predloženo €	Utvrđeno €	Razlika €	Razlika %
		1.	2.	2.-1.	2./1.-1
1	Troškovi zarada i drugih ličnih primanja	565.670,78	487.733,17	-77.937,61	-13,78%
2	Troškovi rezervnih djelova i materijala	5.500,00	4.500,00	-1000	-18,18%
3	Troškovi usluga trećih lica	89.150,00	81.173,23	-7.976,77	-8,95%
4	Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja	67.100,00	61.559,01	-5540,99	-8,26%
5	Troškovi usluga telekomunikacija	7.100,00	7.100,00	0	0,00%
6	Finansijski troškovi	0	0	0	-
7	Troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom	28.500,00	2.500,00	-26000	-91,23%
8	Ostali troškovi poslovanja	44.730,00	37.381,80	-7.348,20	-16,43%
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8)		807.750,78	681.947,21	-125.803,57	-15,57%

Trošak amortizacije

Trošak amortizacije predložen je u iznosu od **9.028,30 €** i odnosi se na trošak amortizacije sredstava za obavljanje regulisane djelatnosti, koji je obračunat primjenom proporcionalne metode amortizacije na nabavne vrijednosti postojeće nematerijalne imovine i opreme i amortizacije sredstava čija se nabavka predviđa (IT oprema neophodna za rad aplikacije, nova računarska oprema).

Uz dopis broj 18/2951-3 od 12.09.2018. godine, dostavljen je obračun amortizacije za 2018. godinu uz pojašnjenje u kome je navedeno da se dostavljeni obračun amortizacije odnosi na postojeća osnovna sredstva, a da predloženi iznos amortizacije obuhvata i amortizaciju opreme i softvera čija nabavka treba da se izvrši do kraja 2018. godine. Navedeno je da se iznos od 6.370,73 € odnosi na amortizaciju postojećih sredstava, iznos od 1.600,00 € na amortizaciju nematerijalnih sredstava, a iznos od 889,23 € na amortizaciju oprema čija se nabavka planira, što ukupno iznosi 8.859,96 €, odnosno uvećano za inflaciju 9.028,30 €.

U skladu sa članom 6 stav 1 Metodologije, trošak amortizacije za 2019. godinu utvrđuje se na osnovu: vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2017. godine, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalne metode amortizacije. Kako se ovaj trošak za 2019. godinu utvrđuje na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2017. godine, isti ne može obuhvatati amortizaciju sredstava čija se nabavka planira u 2018. godini. Na osnovu podataka prikazanih u registru osnovnih sredstava i obračunu amortizacije za 2018. godinu utvrđeno je da vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2017. godine iznosi 17.477,25 €, a amortizacija tih sredstava za 2018. godinu iznosi 6.370,76 €. U skladu sa članom 6 stav 2 Metodologije na utvrđeni trošak amortizacije primjenjuje se projektovana inflacija za godinu t+1, koja za 2019. godinu iznosi 1,9% i objavljena je od strane Ministarstva finansija Crne Gore u dokumentu "Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2018-2021. godine". Utvrđen je trošak amortizacije za regulatornu godinu u iznosu od **6.491,80 €**.

Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti

U skladu sa članom 7 stav 1 Metodologije, razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti utvrđuje se primjenom stope koja je jednaka prosjeku mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za godinu t-1 koje objavljuje Centralna banka Crne Gore, dok je stavom 2 istog člana propisano da se stopa utvrđena na ovaj način primjenjuje na ukupne utvrđene troškove poslovanja za regulatornu godinu.

Utvrđeni troškovi poslovanja za 2019. godinu iznose **681.947,21 €**, a prosjek mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za 2017. godinu iznosi **1,8007%**¹. Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti za 2019. godinu utvrđena je u iznosu od **12.279,82 €**.

---

¹ http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=statistika&mn2=statistika_kamatnih_stopa

Korekcije iz prethodnog perioda (01.01-31.12.2017.godina)

1) Korekcija troškova poslovanja

Odlukom o utvrđivanju naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, broj 16/2598-24 od 05.12.2016. godine, (u daljem tekstu: Odluka broj 16/2598-24) utvrđeni su troškovi poslovanja za 2017. godinu u iznosu od **525.442,61 €**. U okviru troškova poslovanja utvrđeni su:

- troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 423.066,10 €,
- troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 4.030,00 €,
- troškovi usluga trećih lica u iznosu od 63.557,25 €,
- troškovi tek.bank.usluga, pošt.trošk. i trošk.osiguranja u iznosu od 7.640,00 €,
- troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 6.888,48 €,
- troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u iznosu od 2.500,00 €, i
- ostali troškovi poslovanja u iznosu od 17.760,78 €.

Uz dopis broj R-20-7/18 od 12.09.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-5, dostavljena je dopuna dokumentacije i analitičke kartice za troškove poslovanja za 2017. godinu.

Analizom dokumentacije i analitičkih kartica za troškove poslovanja utvrđeno je sledeće:

a) Troškovi zarada i drugih ličnih primanja

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su troškovi zarada i drugih ličnih primanja za 2017. godinu u iznosu od **423.066,10 €**.

U Analitičkoj kartici broj 5564 prikazani su troškovi doprinosa privrednim komorama za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 809,08 €, u analitičkoj kartici broj 5569 prikazani su drugi troškovi doprinosa za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 461,56 €, u analitičkoj kartici broj 5541 prikazan je prirez na porez za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 4.676,30 €, u analitičkoj kartici broj 5552 prikazan je prirez na porez za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 734,66 €, u analitičkoj kartici broj 5260 prikazani su troškovi naknada članovima upravnog odbora za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 8.727,47 €, u analitičkoj kartici broj 5292 prikazane su naknade troškova smještaja i ishrane na službenim putevima za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 68,07 €, u analitičkoj kartici broj 5297 prikazani su troškovi – putni nalog za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 4.225,77 €, u analitičkoj kartici broj 5210 prikazani su troškovi poreza na zarade i naknade zarada za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 154.059,49 €, u analitičkoj kartici broj 5563 prikazani su troškovi udruženih sredstava za solidarnu za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 46,35 €, u analitičkoj kartici broj 5296 prikazane su isplate za 8. mart, novu godinu i sl. za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 300,00 €, u analitičkoj kartici broj 5299 prikazane su ostale naknade troškova zaposlenima za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 6.040,00 € i u analitičkoj kartici broj 5200 prikazani su troškovi neto zarada za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 221.831,35 €. Shodno navedenom, troškovi zarada i drugih ličnih

primanja za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **401.980,10 €** (809,08 € + 461,56 € + 4.676,30 € + 734,66 € + 8.727,47 € + 68,07 € + 4.225,77 € + 154.059,49 € + 46,35 € + 300,00 € + 6.040,00 € + 221.831,35 €).

Kako su ukupni troškovi zarada i drugih ličnih primanja u 2017. godini ostvareni u iznosu od 401.980,10 €, a utvrđeni u iznosu od 423.066,10 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **21.086,00 €, u korist kupaca** (423.066,10 € - 401.980,10 €).

b) Troškovi rezervnih djelova i materijala

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su troškovi rezervnih djelova i materijala za 2017. godinu u iznosu od **4.030,00 €**.

U Analitičkoj kartici broj 5121 prikazani su troškovi kancelarijskog materijala za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 2.448,62 €, u analitičkoj kartici broj 5122 prikazani su troškovi rezervnih djelova za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 124,74 €, u analitičkoj kartici broj 5123 prikazani su troškovi alata i inventara za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 667,95 €, u analitičkoj kartici broj 5129 prikazani su drugi troškovi režijskog materijala za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 979,77 €, u analitičkoj kartici broj 5102 prikazane su nabavke ostalog materijala za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 16,49 €, u analitičkoj kartici broj 5120 prikazani su troškovi materijala za održavanje higijene za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 178,81 €, u analitičkoj kartici broj 5124 prikazani su troškovi ostalog materijala za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 48,78 €, u analitičkoj kartici broj 5111 prikazani su troškovi pomoćnog materijala za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 191,00 €. Shodno navedenom, troškovi rezervnih djelova i materijala za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **4.656,16 €** (2.448,62 € + 124,74 € + 667,95 € + 979,77 € + 16,49 € + 178,81 € + 48,78 € + 191,00 €). Na osnovu dokumentacije koju je COTEE dostavio, uz dopis broj 18/2951-3, istaknuto je da je do većeg ostvarenja troškova rezervnih djelova i materijala došlo usljed većeg broja zaposlenih i zakupa dodatnog poslovnog prostora krajem 2017. godine, koji je bilo neophodno pripremiti za rad.

Kako su ukupni troškovi rezervnih djelova i materijala u 2017. godini ostvareni u iznosu od 4.656,16 €, a utvrđeni u iznosu od 4.030,00 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **626,16 €, u korist energetskog subjekta** (4.656,16 € - 4.030,00 €).

c) Troškovi usluga trećih lica

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su troškovi usluga trećih lica za 2017. godinu u iznosu od **63.557,25 €**.

U Analitičkoj kartici broj 5320 prikazani su troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 1.457,07 €, u analitičkoj kartici broj 5329 prikazani su drugi troškovi usluga održavanja za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 83,40 €, u analitičkoj kartici broj 5334 prikazani su troškovi zakupa poslovnog prostora za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 33.925,72 €, u analitičkoj kartici broj 5509 prikazani su troškovi drugih neproizvodnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 2.100,84 € koji se odnosi na troškove računovodstvene revizije, u analitičkoj kartici broj 5220 prikazani su troškovi naknada po ugovoru o djelu za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 8.380,00 € koji se odnosi na troškove za krećenje i čišćenje, u analitičkoj kartici broj 5509 prikazani su troškovi drugih neproizvodnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 1.474,79 € koji se odnosi na troškove javnog oglašavanja, u analitičkoj

kartici broj 5591 prikazani su troškovi oglasa za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 320,00 €, u analitičkoj kartici broj 5509 prikazani su troškovi drugih neproizvodnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 24,00 € koji se odnose na troškove kopiranja i korićenja, u analitičkoj kartici broj 5504 prikazani su troškovi savjetovanja i drugih intelektualnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 120,00 €, u analitičkoj kartici broj 5220 prikazani su troškovi naknada po ugovoru o djelu za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 250,00 € koji se odnose na troškove usluga higijenskog održavanja, u analitičkoj kartici broj 5502 prikazani su troškovi usluga čišćenja za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 335,20 €, u analitičkoj kartici broj 5506 prikazani su troškovi komunalnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 179,00 €, u analitičkoj kartici broj 5391 prikazani su troškovi komunalnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 794,35 €, u analitičkoj kartici broj 5220 prikazani su troškovi naknada po ugovoru i djelu za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 750,00 € koji se odnosi na troškove po osnovu krećenja, u analitičkoj kartici broj 5319 prikazani su drugi troškovi transportnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 47,60 € i u analitičkoj kartici broj 5509 prikazani su troškovi drugih neproizvodnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 281,11 € koji se odnose na troškove za štampanje zakona, instalaciju kataloga propisa o konfiguraciju telefonske centrale. Shodno navedenom, troškovi usluga trećih lica za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **50.523,08 €** (1.457,07 € + 83,40 € + 33.925,72 € + 2.100,84 € + 8.380,00 € + 1.474,79 € + 320,00 € + 24,00 € + 120,00 € + 250,00 € + 335,20 € + 179,00 € + 794,35 € + 750,00 € + 47,60 € + 281,11 €).

Kako su ukupni troškovi usluga trećih lica u 2017. godini ostvareni u iznosu od 50.523,08 €, a utvrđeni u iznosu od 63.557,25 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **13.034,17 €, u korist kupaca** (63.557,25 € - 50.523,08 €).

d) Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja za 2017. godinu u iznosu od **7.640,00 €**.

U Analitičkoj kartici broj 5530 prikazani su troškovi platnog prometa u zemlji za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 11.835,31 €, u analitičkoj kartici broj 5523 prikazani su troškovi premija osiguranja od odgovornosti za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 200,00 €, u analitičkoj kartici broj 5524 prikazani su troškovi osiguranja zaposlenih u toku radnog vremena za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 1.332,37,72 €, u analitičkoj kartici broj 5312 prikazani su troškovi PTT usluga u zemlji za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 1.661,60 € koji se odnosi na poštanske troškove. Shodno navedenom, troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **15.029,28 €** (11.835,31 € + 200,00 € + 1.332,37 € + 1.661,60 €). Na osnovu dokumentacije koju je COTEE dostavio, uz dopis broj 18/2951-3, istaknuto je da je do većeg ostvarenja troškova tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja došlo usljed bankarskih provizija, proisteklih iz transakcija koje su neophodne za održavanje mehanizma podsticaja proizvodnje iz OIE, i balansnog mehanizma.

Kako su ukupni troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja u 2017. godini ostvareni u iznosu od 15.029,28 €, a utvrđeni u iznosu od 7.640,00 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **7.389,28 €, u korist energetskog subjekta** (15.029,28 € - 7.640,00 €).

e) Troškovi usluga telekomunikacija

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su troškovi usluga telekomunikacija za 2017. godinu u iznosu od **6.888,48 €**.

U Analitičkoj kartici broj 5312 prikazani su troškovi PTT usluga u zemlji za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 6.556,95 € koji se odnosi na troškove usluga telekomunikacija. Shodno navedenom, troškovi usluga telekomunikacija za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **6.556,95 €**.

Kako su ukupni troškovi usluga telekomunikacija u 2017. godini ostvareni u iznosu od 6.556,95 €, a utvrđeni u iznosu od 6.888,48 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **331,53 €, u korist kupaca** (6.888,48 € - 6.556,95 €).

f) Troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom za 2017. godinu u iznosu od **2.500,00 €**.

U Analitičkoj kartici broj 5509 prikazani su troškovi drugih neproizvodnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 2.602,52 € koji se odnosi na troškove licence za organizovanje tržišta električne energije koju izdaje Agencija, u analitičkoj kartici broj 5554 prikazani su troškovi taksa za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 45,95 € i u analitičkoj kartici broj 5592 prikazani su troškovi taksi sudskih, administrativnih za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 50,33 €. Shodno navedenom, troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **2.698,80 €** (2.602,52 € + 45,95 € + 50,33 €). Na osnovu dokumentacije koju je COTEE dostavio, uz dopis broj 18/2951-3, istaknuto je da je do većeg ostvarenja troškova koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom došlo usljed većeg iznosa naknade za Licencu za organizovanje tržišta električne energije, koja je iznosila više nego što je predviđeno.

Kako su ukupni troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u 2017. godini ostvareni u iznosu od 2.698,80 €, a utvrđeni u iznosu od 2.500,00 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **198,80 €, u korist energetskog subjekta** (2.698,80 € - 2.500,00 €).

g) Ostali troškovi poslovanja

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su ostali troškovi poslovanja za 2017. godinu u iznosu od **17.760,78 €**.

U Analitičkoj kartici broj 2490 prikazana su sredstva čije je korišćenje ograničeno za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 1.315,61 € koji se odnosi na izdvajanja za stambeni fond, u analitičkoj kartici broj 5130 prikazani su troškovi električne energije za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 2.432,90 €, u analitičkoj kartici broj 5132 prikazani su troškovi upotrebljene vode za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 275,75 €, u analitičkoj kartici broj 5509 prikazani su troškovi drugih neproizvodnih usluga za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 86,60 € koji se odnosi na troškove čišćenja zajedničkih djelova zgrade i blagajnu, u analitičkoj kartici broj 5510 prikazani su troškovi reprezentacije u zemlji za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 2.842,91 €, u analitičkoj kartici broj 5540 prikazani su troškovi članarina poslovnim udruženjima za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 16,68 €, u analitičkoj kartici broj 5549 prikazani su drugi troškovi članarina pretpalate

na službeni list za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 458,26 €, u analitičkoj kartici broj 5569 prikazani su drugi troškovi doprinosa za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 460,00 € koji se odnosi na izdvajanja za sindikat i u analitičkoj kartici broj 5599 prikazani su drugi nematerijalni troškovi za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 641,17 €. Shodno navedenom, ostali troškovi poslovanja za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **8.529,88 €** (1.315,61 € + 2.432,90 € + 275,75 € + 86,60 € + 2.842,91 € + 16,68 € + 458,26 € + 460,00 € + 641,17 €).

Kako su ukupni ostali troškovi poslovanja u 2017. godini ostvareni u iznosu od 8.529,88 €, a utvrđeni u iznosu od 17.760,78 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **9.230,90 €, u korist kupaca** (17.760,78 € - 8.529,88 €).

h) Ukupna korekcija troškova poslovanja

Odlukom o utvrđivanju naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, broj 16/2598-24 od 05.12.2016. godine, (u daljem tekstu: Odluka broj 16/2598-24) utvrđeni su troškovi poslovanja za 2017. godinu u iznosu od **525.442,61 €**.

Analizom dokumentacije i analitičkih kartica utvrđeno je da su troškovi poslovanja za 2017. godinu ostvareni u iznosu od **489.974,25 €** (troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 401.980,10 €, troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 4.656,16 €, troškovi usluga trećih lica 50.523,08 €, troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja u iznosu od 15.029,28 €, troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 6.556,95 €, troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u iznosu od 2.698,80 € i ostali troškovi poslovanja u iznosu od 8.529,88 €).

Kako su ukupni troškovi poslovanja u 2017. godini ostvareni u iznosu od 489.974,25 €, a utvrđeni u iznosu od 525.442,61 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **35.468,36 €, u korist kupaca** (525.442,61 € - 489.974,25 €).

2) Korekcija drugih prihoda

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđeni su drugi prihodi za 2017. godinu u iznosu od **146.182,99 €**.

Uz dopis broj R-20-6/18 od 13.08.2018. godine, u Agenciji zaveden 15.08.2018. godine pod brojem 18/2951-3, dostavljena je dopuna dokumentacije i analitičke kartice za druge prihode za 2017. godinu.

Analizom dostavljene dokumentacije i analitičkih kartica utvrđeno je da su drugi prihodi u periodu 01.01-31.12.2017. godine ostvareni u iznosu od **178.034,61 €** (165.317,32 € + 10.250,58 € + 835,05 € + 1.631,66 €). U analitičkoj kartici broj 60301 prikazani su prihodi RDP ino partneri za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 165.317,32 €, u analitičkoj kartici broj 6403 prikazani su prihodi do donacija za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 10.250,58 €, u analitičkoj kartici broj 6629 prikazani su drugi prihodi od kamata za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 835,05 € i u analitičkoj kartici broj 6790 prikazani su ostali prihodi po osnovu povraćaja poreza za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 1.631,66 €.

Kako su drugi prihodi u 2017. godini ostvareni u iznosu od 178.034,61 €, a utvrđeni u iznosu od 146.182,99 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **31.851,62 €, u korist kupaca** (178.034,61 € - 146.182,99 €).

3) Korekcija prihoda po osnovu naknade za rad operatora tržišta

Odlukom broj 16/2598-24 utvrđen je regulatorno dozvoljeni prihod po osnovu naknade za rad za 2017. godinu u iznosu od **458.985,33 €**.

Uz dopis broj R-20-6/18 od 13.08.2018. godine, u Agenciji zaveden 15.08.2018. godine pod brojem 18/2951-3, dostavljena je dopuna dokumentacije i analitička kartica za prihod po osnovu naknade za rad operatora tržišta za 2017. godinu.

Analizom dostavljene dokumentacije utvrđeno je da je prihod od naknade za rad operatora tržišta u periodu 01.01-31.12.2017. godine ostvaren u iznosu od **444.512,93 €**. U analitičkoj kartici broj 610221 prikazan je prihod RDP, za period 01.01-31.12.2017. godine u iznosu od 444.512,93 €.

Kako je prihod od naknade za rad operatora tržišta u 2017. godini ostvaren u iznosu od 444.512,93 €, a utvrđen u iznosu od 458.985,33 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **14.472,40 €, u korist energetskog subjekta** (458.985,33 € - 444.512,93 €).

Ukupna korekcija regulatornog perioda 01.01-31.12.2017. godina

U regulatornom periodu 01.01-31.12.2017. godine korekcija po osnovu troškova poslovanja iznosi 35.468,36 € u korist kupaca, po osnovu drugih prihoda 31.851,62 € u korist kupaca i po osnovu prihoda od naknade za rad Operatora tržišta iznosi 14.472,40 € u korist energetskog subjekta. U skladu sa navedenim, kumulativno odstupanje u prethodnom regulatornom periodu utvrđeno je u iznosu od **52.847,58 €, u korist kupaca** (35.468,36 € + 31.851,62 € - 14.472,40 €), i prikazano je u Tabeli 6.

Tabela 6. Prikaz ukupne korekcije za prethodni regulatorni period

R.b.	Korekcije prethodnog regulatornog perioda	Iznos korekcija €	U korist
1	Troškovi poslovanja koji se ne mogu kontrolisati	35.468,36	kupaca
2	Drugi prihodi	31.851,62	kupaca
3	Fakturisana realizacija	14.472,40	energetskog subjekta
Ukupno (1 + 2 - 3)		52.847,58	kupaca

Shodno navedenom, utvrđuje se ukupna korekcija za prethodni regulatorni period u iznosu od **52.847,58 €, u korist kupaca**.

Regulatorno dozvoljeni prihod i naknada za rad Operatora tržišta za 2019. godinu

Na osnovu prethodno navedenog, regulatorno dozvoljeni prihod Operatora tržišta za 2019. godinu utvrđuje se prema sljedećoj tabeli:

Tabela 7. Struktura regulatorno dozvoljenog prihoda

Kategorije obračuna		Predloženo €	Utvrđeno €	Razlika €	Razlika %
		1.	2.	2.-1.	2./1.-1
a.	Troškovi poslovanja (1+2+3+4+5+6+7+8)	807.750,78	681.947,21	-125.803,57	-15,57%
1	Troškovi zarada i drugih ličnih primanja	565.670,78	487.733,17	-77.937,61	-13,78%
2	Troškovi rezervnih djelova i materijala	5.500,00	4.500,00	-1000	-18,18%
3	Troškovi usluga trećih lica	89.150,00	81.173,23	-7.976,77	-8,95%
4	Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja	67.100,00	61.559,01	-5.540,99	-8,26%
5	Troškovi usluga telekomunikacija	7.100,00	7.100,00	0	0,00%
6	Finansijski troškovi	0	0	0	-
7	Troškovi poreza na imovinu, taksu i naknada u skladu sa zakonom	28.500,00	2.500,00	-26.000	-91,23%
8	Ostali troškovi poslovanja	44.730,00	37.381,80	-7.348,20	-16,43%
b.	Troškovi amortizacije	9.028,30	6.491,80	-2.536,5	-28,09%
c.	Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti	14.539,51	12.279,82	-2.259,69	-15,54%
d.	Ostali prihodi	0,00	0,00	0	-
e.	Korekcije prethodnog perioda	0	52.847,58	52.847,58	-
REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD ZA TRANSPONOVANJE U NAKNADU (a+b+c-d-e)		831.318,59	647.871,25	-183.447,34	-22,07%

U skladu sa članom 9 Metodologije propisano je da se naknada za rad Operatora, odnosno prihod koji se transponuje u naknade izračunava na osnovu troškova poslovanja, troškova amortizacije i razumne dobiti, umanjeno za ostale prihode, uz primjenu odgovarajuće korekcije.

U skladu sa članom 9 stav 2 Metodologije naknada za rad operatora tržišta se računa na osnovu podataka o električnoj energiji planiranoj energetske bilansom za regulatornu godinu, za isporuku kupcima priključenim, na prenosni sistem i kupcima priključenim na distributivni sistem, uključujući i kupce priključene na zatvorene distributivne sisteme, kao i energiji planiranoj energetske bilansom za izvoz za regulatornu godinu.

COTEE je uz dopis broj R-20-14/18 od 06.11.2018. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 18/2951-13, dostavio komentare na Izvještaj, koji se odnose na utvrđivanje naknade za rad. Navedeno je da je iznos potrošnje električne energije na prenosnoj mreži u iznosu od 1.015 GWh nerealno planiran, odnosno pretjerano uvećan. Takođe je navedeno da ovu potrošnju treba planirati u skladu sa realnom godišnjom potrošnjom KAP, Toščelika i Željezničke infrastrukture za poslednje 2-3 godine.

Osim navedenog, COTEE je istakao da prilikom utvrđivanja naknade za rad, treba koristiti planirane vrijednosti iz godišnjih bilansa koje su mnogo realnije, jer je sasvim jasno da dugoročni bilans energije ne može biti pouzdana osnova za utvrđivanje naknade za rad COTEE. Takođe je navedeno da se sa ovako obračunatom visinom naknade za rad Operatora tržišta za 2019. godinu ozbiljno ugrožava rad ovog društva.

U cilju dokumentovanja navedene tvrdnje COTEE je dostavio pregled ostvarenja potrošnje i planiranih podataka iz dugoročnog bilansa, kao i pregled potrošnje električne energije KAP u 2016. 2017. i 2018. godini (10 mjeseci za koje postoje konačni podaci, uz projekciju za preostala dva mjeseca).

Članom 45 stav 3 Zakona propisano je da, u slučaju ako u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada iznos određene energetske veličine ili finansijske vrijednosti nije moguće utvrditi primjenom postupaka i kriterijuma koje je Agencija utvrdila, Agencija, ili energetski subjekat uz saglasnost Agencije, te iznose utvrđuje procjenom na osnovu podataka iz poslednje godine za koju postoje konačni podaci.

S obzirom da su u trenutku donošenja ove odluke dostupni podaci o električnoj energiji planiranoj za isporuku kupcima priključenim na prenosni i distributivni sistem za 2019. godinu iz Dugoročnog energetske bilansa Crne Gore za period od 2017 do 2019. godine, a da jednogodišnji energetski bilans za 2019. godinu nije usvojen od strane Vlade, ne postoji osnov za primjenu člana 45 stav 3 Zakona u tom dijelu, već se naknada utvrđuje u skladu sa Metodologijom na osnovu podataka iz bilansa koji je dostupan.

Kako podaci o energiji planiranoj energetske bilansom za izvoz za 2019. godinu nijesu dostupni, u skladu sa članom 45 stav 3 Zakona, za obračun naknade za rad operatora tržišta primjenjuje se iznos utvrđen procjenom na osnovu podataka iz poslednje godine za koju postoje konačni podaci.

U skladu sa članom 9 stav 2 Metodologije naknada za rad Operatora za 2019. godinu, izračunava se kao količnik utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda u iznosu od **647.871,25 €** i količine električne energije od **3.708.000 MWh**, dobijene kao zbir električne energije planirane Dugoročnim energetskim bilansom Crne Gore za period od 2017 do 2019. godine, za isporuku kupcima priključenim, na prenosni sistem i kupcima priključenim na distributivni sistem, uključujući i kupce priključene na zatvorene distributivne sisteme u 2019. godini (3.235.000 MWh) i procijenjene električne energije za izvoz za 2019. godinu (473.000 MWh). Ovako izračunata naknada za rad COTEE iznosi **0,0175 c€/kWh**.

U dopisu broj 18/2951-12 od 06.11.2018. godine, GEN-I DOO Beograd je, kao član grupacije GEN-I DOO i učesnik i balansno odgovorna strane na tržištu električne energije Crne Gore, dostavio primjedbu na Izvještaj, a ujedno i na Metodologiju. Primjedba se odnosi na određivanje izvoznika električne energije kao jednog od obveznika za plaćanje naknade za rad COTEE, što smatraju da nije prihvatljivo iz sljedećih razloga:

- izvoznik električne energije može biti svako od ugovornih učesnika na tržištu u Crnoj Gori kupovinom električne energije unutar Crne Gore i izvozom na neku od energetskih granica Crne Gore, a ne samo dominantan učesnik i količina električne energije viđena energetskim bilansom,
- bilo kakva "izvozna naknada" stvara razliku u cijeni električne energije, cijeni prekograničnog prenosnog kapaciteta, tokovima energije i sl. između crnogorskog i susjednih tržišta, ispod koje se izvoz ne bi ostvario. Iz ovog razloga (ali ne samo zbog ovoga) izvozna naknada je očigledno mjera koja ima i jednak efekat količinskim ograničenjima na izvoz i kao takva u suprotnosti sa Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice (naslov IV poglavlje II, član 41 (1)) čiji je Crna Gora potpisnica,
- Bilo kakva "izvozna naknada" zbog svoje prirode kao mjera sa jednakim efektom kvantitativnih ograničenja ograničenja na izvoz, takođe je u suprotnosti sa sa ključnim principima Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije, čiji je Crna Gora kandidat za pristupanje,
- Bilo kakva "izvozna naknada" biće prenijeta od izvoznika svojim partnerima kupcima u drugim zemljama, što znači da će Operatora indirektno finansirati učesnici i krajnji kupci iz drugih zemalja, tj. neopravdano eksteritorijalno produženje finansiranja Operatora,
- Bilo kakva "izvozna naknada" značajno će smanjiti likvidnost na skoro oformljenom organizovanom tržištu BELEN (MEPEX), a uz to "de facto" će tehnički spriječiti spajanje organizovanog tržišta BELEN sa susjednim organizovanim tržištima, jer "izvozne naknade" nijesu kompatibilne u funkcionisanju algoritma spajanja tržišta i predstavljaju prepreku implementaciji "Western Balkans 6" inicijativi.

Navedeno je da se svi izneseni razlozi reflektuju na opšti cilj, s obzirom da veletrgovina električnom energijom treba biti oslobođena bilo kakve naknade, jer da bi se ostvario "panevrospki" cilj o spajanju tržišta, potrebni su jednaki uslovi učesnicima na svim tržištima, bez težinskih faktora koji razdvajaju tržišta. Saglasno navedenom, GEN-I DOO Beograd smatra da trgovina, bilo uvoz ili izvoz, ne mogu učestvovati u dijelu naknade za rad Operatora.

U skladu sa članom 1 stav 3 Metodologije naknada za rad Operatora tržišta primjenjuje se na izvoz električne energije. S obzirom da se naknada za 2019. godinu utvrđuje na

osnovu navedene metodologije, primjedba nije prihvaćena, ali će biti predmet razmatranja prilikom donošenja nove metodologije.

Uputstvo o pravnom sredstvu: Protiv ove odluke može se podnijeti tužba Upravnom sudu Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema iste.

Broj: 18/2951-22

Podgorica, 29. novembar 2018. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević, s.r.